DUK.1711.11.2018

Protokół

kontroli planowej przeprowadzonej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tychach w dniach od 26.09.2018 r. do 26.10.2018 r. przez mgr [redacted] Naczelnika Wydziału Kontroli Urzędu miasta Tychy oraz mgr [redacted], mgr [redacted], mgr [redacted] inspektorów Wydziału Kontroli Urzędu Miasta Tychy, na podstawie upoważnień odpowiednio nr 0052.1/160/18, nr 0052.1/159/18, nr 0052.1/161/18 oraz nr 0052.1/162/18 z dnia 19.09.2018 r. wydanych przez Prezydenta Miasta Tychy.

Zakres kontroli:

Zamówienia publiczne, księgowość i sprawozdawczość, gospodarka majątkiem trwałym oraz gospodarność i celowość dysponowania przyznanymi środkami oraz realizacja zadań statutowych od 1.01.2016 r. do dnia kontroli.

1. Podstawa prawna przeprowadzenia kontroli

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 995 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.),
- Zarządzenie nr 0050/379/15 Prezydenta Miasta Tychy z dnia 3 listopada 2015 r. w sprawie Regulaminu przeprowadzania kontroli przez pracowników Wydziału Kontroli Urzędu Miasta Tychy.

2. Dane identyfikujące jednostkę

2.1. Podstawa prawna funkcjonowania jednostki:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 995 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1952 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.),

- Kodeks postępowania administracyjnego z dnia 14 czerwca 1960 r. (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1257 z późn. zm.),
- Statut Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, stanowiący załącznik do uchwały nr XXI/461/12 Rady Miasta Tychy z dnia 31 sierpnia 2012 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach.

2.2. Organizacja, przedmiot i zakres działania kontrolowanej jednostki:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tychach, zwany dalej MOPS jest samodzielną jednostką gminy, nie posiadającą osobowości prawnej, działającą jako wyodrębniona jednostka budżetowa Miasta Tychy.

MOPS realizuje :

1) zadania Miasta Tychy w zakresie pomocy społecznej, będące zadaniami gminy, własne oraz zlecone z zakresu administracji rządowej, nałożone ustawami albo na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
2) zadania Miasta Tychy jako miasta na prawach powiatu, w zakresie pomocy społecznej własne oraz z zakresu administracji rządowej, realizowane przez Miasto Tychy,

2a) zadania Miasta Tychy w zakresie świadczeń rodzinnych,

2b) zadania Miasta Tychy w zakresie pomocy osobom uprawnionym do alimentów,

2c) zadania Miasta Tychy w zakresie wspierania rodziny będące zadaniami gminy, własne oraz zlecone z zakresu administracji rządowej,

2d) zadania Miasta Tychy w zakresie systemu rodzinnej pieczy zastępczej, będące zadaniami powiatu, własne oraz zlecone z zakresu administracji rządowej,

3) inne zadania Miasta Tychy określone jako zadania MOPS w Statucie lub nałożone przepisami powszechnie obowiązującymi.

W skład Ośrodka wchodzą następujące jednostki organizacyjne:

1. Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK),
2. Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi (ŚDS),
3. Noclegownia Miejska,
4. Specjalistyczna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Wsparcia Dziennego,
5. Dział Pomocy Środowiskowej (DPŚ),
6. Dział Pomocy Rodzinie i Dziecku,
7. Dział Księgowości,
8. Komórka do Spraw Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych,
9. Stanowisko do Spraw Zamówień Publicznych,
10. Stanowisko do Spraw Kadr,
11. Komórka Organizacyjno – Prawna,

12. Stanowisko do spraw BHP,
13. Komórka Administracyjno – Gospodarcza,
14. Archiwum Zakładowe,
15. Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych (DŚR),
16. Dział Pomocy Osobom Starszym i Niepełnosprawnym,

2.3. Kierownictwo jednostki:

- mgr [redacted] – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach od dnia 1.03.2003 r. do nadal
- mgr [redacted] – Główna Księgowa Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach od dnia 1.07.2004 r. do nadal.

3. Dokumentacja poddana kontroli

- Unormowania wewnętrzne regulujące działalność jednostki,
- Sprawozdania za okresy wskazane w protokole,
- Sprawozdanie finansowe za 2017 r.,
- Zestawienia obrotów i sald za okresy wskazane w protokole kontroli,
- Wyrywkowo dokumenty źródłowe za styczeń 2018 r.,
- Dokumentacja dotycząca obrotu gotówkowego,
- Dokumentacja dotycząca ewidencji i gospodarki majątkiem trwałym,
- Wyrywkowo dziennik za 2017 r. oraz 2018 r.,
- Wyrywkowo dokumentacja dot. udzielonych w okresie objętym kontrolą zamówień publicznych,
- Wyrywkowo wnioski o dofinansowanie ze środków z PFRON w 2018 r.,
- Wyrywkowo postępowania w zakresie przyznawanych świadczeń oraz procedury windykacyjnej,
- Dokumenty dotyczące wyliczenie odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych oraz przyznanych w 2017 r. świadczeń,

4. Ustalenia kontroli

4.1. Księgowość i sprawozdawczość jednostki

Uregulowania wewnętrzne jednostki Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach wprowadził następującymi zarządzeniami:

- Zarządzenie nr D/8141/16/ z dnia 9 grudnia 2005 r. w sprawie Instrukcji Kancdelaryjnej MOPS wraz ze zmianami,
- Zarządzenie nr D/0161/11/2014 z dnia 1 lipca 2014 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości wraz ze zmianami oraz załączniki do Polityki rachunkowości:

1. Ogólnie zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych,
2. Obowiązujące metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego,
3. Sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych,
4. System ochrony danych w jednostce,
5. Gospodarka drukami ścisłego zarachowania,
6. Gospodarka pieniężno – kasowa,
7. Organizacja i funkcjonowanie kontroli finansowej.

- Zarządzenie nr D/0161/15A/06 z dnia 15 września 2006 r. w sprawie regulaminu pracy MOPS wraz ze zmianami,
- Zarządzenie nr D/0161/17/18 z dnia 5 lipca 2018 r. w sprawie regulaminu pracy MOPS,
- Zarządzenie nr D/0161/17/2006 z dnia 26 września 2006 r. w sprawie przyjęcia regulaminu w sprawach o zamówienia publiczne oraz sposobu powoływania, zakresu i zadań i trybu pracy komisji przetargowej wraz z zarządzeniem zmieniającym nr D/0161/26/2017 z dnia 29 grudnia 2017 r.,
- Zarządzenie nr D/0161/21/2016 z dnia 20 października 2016 r. w sprawie Regulaminu udzielania zamówień publicznych na podstawie art. 138o ustawy Prawo zamówień publicznych,
- Zarządzenie nr D/0161/01/2016 z dnia 7 stycznia 2016 r. w sprawie ramowych procedur udzielania zamówień publicznych w ramach projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej warz z zarządzeniem zmieniającym nr D/0161/19/2016 z dnia 8 września 2016 r.,
- Zarządzenie nr D/0161/02/2014 z dnia 14 lutego 2014 r. w sprawie ramowych procedur udzielania zamówień publicznych do wartości szacunkowej stanowiącej równowartość 14 000 euro wraz z zarządzeniami zmieniającymi nr D/0161/10/2014 z dnia 16 lutego 2014 r., nr D/0161/3a/2016 z dnia 26 lutego 2016 r., nr D/0161/1b/2018 z dnia 2 stycznia 2018 r.
- Zarządzenie nr D/8141/11/05 z dnia 12 października 2005 r. w przedmiocie przyjęcia Regulaminu Gospodarkowania Środkami Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalanych w MOPS wraz ze zmianami,
- Zarządzenie nr D/0161/9/09 z dnia 3 listopada 2009 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu Regulaminu Organizacyjnego MOPS w Tychach wraz ze zmianami,
- Zarządzenie Nr D/0161/09/14 z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie procedury egzekwowania nienależnie pobranych świadczeń oraz innych należności wynikających z decyzji administracyjnych wydawanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Weryfikacja ww. regulacji wewnętrznych wykazała, iż w MOPS nie opracowano odrębnego regulaminu określającego sposób sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów

finansowo – księgowych, co wydaje się być koniecznym mając na uwadze ilość i różnorodność spraw należących do zakresu działania MOPS oraz rozbudowaną strukturę organizacyjną jednostki. W załączniku nr 7 do Polityki rachunkowości w pkt. 6 zdawkowo wymienione zostały rodzaje dowodów księgowych tj.: faktura VAT, faktura korygująca, nota księgowa, nota korygująca, listy zasiłkowe, listy płac, rachunki, listy za posiłki, rachunek z wykonania umowy zlecenie lub umowy o dzieło. Dla ww. dokumentów zamieszczono krótki opis pięciu poziomów obiegu. Pominięto natomiast szereg innych dokumentów występujących w jednostce np.: polecenie księgowania, raport kasowy, rozliczenie zaliczki, wniosek o zaliczkę, „magazyn przyjmie", „magazyn wyda", karty drogowe itp. Podkreślić należy, iż obieg i kontrola dokumentów finansowo-księgowych we wszystkich jednostkach sfery finansów publicznych jest jednym z najważniejszych elementów ich prawidłowego funkcjonowania. Brak prawidłowo opracowanego obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych może mieć wpływ na nierzetelność zapisów w księgach rachunkowych oraz doprowadzić do nadużyć finansowych.

Dokonując weryfikacji sprawozdań budżetowych jednostki sprawdzono zgodność danych w sprawozdaniu Rb-28S w zakresie planu, zaangażowania, wydatków wykonanych i zobowiązań z danymi przedłożonymi do kontroli analitycznymi wydrukami z ksiąg rachunkowych za I, II i IV kwartał 2017 r. oraz II kwartał 2018 r.

W wyniku przeprowadzonej weryfikacji danych wykazanych w sprawozdaniu Rb-28S za I kwartał 2017 r. (korekta) z zestawieniem obrotów i sald stwierdzono niezgodność danych w wydatkach wykonanych pomiędzy § 4177, a § 4217 w rozdziale 85219 o kwotę 200 zł. W sprawozdaniu w § 4177 wykazano 1 790 zł, a z zestawienia wynika kwota 1 590 zł, natomiast w § 4217 w sprawozdaniu wykazano 5 912,72 zł, a z zestawienia obrotów sald wynika kwota 6 112,72 zł. Analiza zapisów w dzienniku wykazała, iż obroty w ww. paragrafach na stronie Ma konta 130 potwierdzają dane wynikające z zestawienia obrotów i sald do konta 130. Różnica pomiędzy paragrafami w kwocie 200 zł związana jest z zaksięgowaniem dokumentu PK nr 23 z dnia 31.03.2017 r. za pomocą którego dokonano przeksięgowania zaliczki dla partnera projektu „Moja droga do…". Na dokumencie wskazano właściwy sposób dekretacji kwoty 200 zł jednakże w księgach rachunkowych dokument ten został ujęty niezgodnie z odnotowaną dekretacją tj. 130-11-5-852-85219-4177ZA po stronie MA w korespondencji z kontem 130-11-5-852-85219-4177ZA również po stronie Ma ze znakiem minus, dodatkowo łamiąc zasadę podwójnego zapisu. Niewłaściwa dekretacja tego dokumentu jako de facto zapisu zerowego tj. (plusowo\minusowy) skutkowała ww. niezgodnością w sprawozdaniu ponieważ zgodnie z wyjaśnieniami sprawozdania w zakresie wykonania sporządzane są poprzez automatyczne przeniesienie danych z zestawienia

wykonania budżetu dla którego ustawiono funkcje „bez pozycji zerowych". **Niezgodność ta powielana była we wszystkich kolejnych sprawozdaniach Rb-28 S za 2017 r.**

Wydatki poniesione przez jednostkę zgodnie ze sprawozdaniami budżetowymi Rb-28 S wynosiły w ramach poszczególnych rozdziałów odpowiednio:

Rozdział	Wydatki za 2017 r.	Wydatki za I pierwsze półrocze 2018
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	167 402,15	42 551,69
85195 - Pozostała działalność	23 496,00	8 888,00
85202 - Domy pomocy społecznej	3 263 247,85	1 462 871,45
85203 - Ośrodki wsparcia	1 356 953,25	667 975,85
85205 - Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	19 528,00	7 223,00
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	335 579,91	146 033,10
85214 - Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	2 466 708,15	1 052 086,87
85216 - Zasiłki stałe	1 905 509,35	939 046,99
85218 - Powiatowe centra pomocy rodzinie	695 809,55	388 076,91
85219 - Ośrodki pomocy społecznej	7 411 775,35	3 920 462,74
85220 - Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	686 820,78	350 137,84
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	1 863 700,90	928 883,40
85230 - Pomoc w zakresie dożywiania	2 356 223,93	1 054 495,58
85295 - Pozostała działalność	68 410,48	12 351,28
85334 - Pomoc dla repatriantów	0,00	4 991,39
85501 - Świadczenie wychowawcze	59 331 416,82	29 209 368,85
85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	24 418 324,61	12 180 931,26
85504 - W rozdziale tym ujmuje się wydatki na wspieranie rodziny, zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, m.in. na asystentów rodziny i rodziny wspierające oraz placówki wsparcia dziennego.	357 339,28	203 663,24
85508 - Rodziny zastępcze	3 537 354,21	1 826 087,69
85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	124 999,37	119 004,88
85595 - Pozostała działalność	37 880,00	0,00
Razem:	**110 428 479,94**	**54 525 132,01**

W zakresie zobowiązań wymagalnych wykazanych w sprawozdaniach Rb-28S stwierdzono, iż nie wyszczególniono zobowiązań wymagalnych w § 3110 powstałych w latach ubiegłych tj. ujęto je łącznie ze zobowiązaniami wymagalnymi powstałymi w roku bieżącym w sprawozdaniu za:

- **I kwartał 2017 r. w rozdziale 85216 w kwocie 843,45 zł,**
- **II kwartał 2018 r. w rozdziale 85502 w kwocie 153,00 zł,**

Ponadto zawyżono w sprawozdaniu za I kwartał 2017 r. wysokość zobowiązań wymagalnych o kwotę 4 630,71 zł w rozdziale 85214 § 3110, wykazując zobowiązania których termin płatności przypadał na 31.03.2017 r. Podobnie w II kwartale 2017 r. zawyżono wysokość zobowiązań wymagalnych o kwotę 200 zł w rozdziale 85230 § 3110

oraz o kwotę 5 327,51 zł w rozdziale 85214 § 3110, wykazując zobowiązania, których termin płatności przypadał na 30.06.2017 r. Tym samym zawyżono również wysokość zobowiązań wykazanych w sprawozdaniu Rb-Z za ww. okresy.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono zgodność danych w zakresie wykonania wykazanych w sprawozdaniu Rb-50 za I i II kwartał 2017 r. oraz II kwartał 2018 r. z danymi wynikającymi z analitycznego zestawienia obrotów i sald do konta 130.

Wydatki poniesione przez jednostkę zgodnie ze sprawozdaniami budżetowymi Rb-50 S wynosiły w ramach poszczególnych rozdziałów odpowiednio:

Rozdział	Wydatki za 2017 r.	Wydatki za I pierwsze półrocze 2018
85195 - Pozostała działalność	23 496,00	8 888,00
85203 - Ośrodki wsparcia	303 995,01	170 984,00
85205 - Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	19 528,00	7 223,00
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	183 881,92	81 426,48
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	269 818,00	125 520,00
85501 - Świadczenie wychowawcze	59 331 416,82	29 209 368,85
85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	24 233 208,99	12 080 661,05
85508 - Rodziny zastępcze	932 340,64	490 453,94
85595 - Pozostała działalność	37 880,00	0,00
Razem:	**85 335 565,38**	**42 180 950,27**

Weryfikacji poddano również sprawozdania budżetowe Rb-27S za I, II i IV kwartał 2017 r. oraz II kwartał 2018 r. z przedłożonymi do kontroli wydrukami z ksiąg rachunkowych nie stwierdzając niezgodności.

Uzyskane dochody budżetowe zgodnie ze sprawozdaniem budżetowym Rb-27S za przedstawiają się następująco:

KLASYFIKACJA BUDŻETOWA				DOCHODY WYKONANE	DOCHODY WYKONANE
Dział	Rozdział	Paragraf		2017 rok	II półrocze 2018
851	85154	0940	Wpływy z rozliczeń / zwrotów z lat ubiegłych	608,45	251,80
852	85202	0940	Wpływy z rozliczeń / zwrotów z lat ubiegłych	2 976,86	0,00
	85203	0830	Wpływy z usług	19 506,08	4 659,07
		0870	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	11 573,42	90,36
		0940	Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	0,00	2 369,00
	85213	0940	Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	0,00	54,36
	85214	0940	Wpływy z rozliczeń / zwrotów z lat ubiegłych	10 943,81	6 947,52
	85216	0940	Wpływy z rozliczeń / zwrotów z lat ubiegłych	12 806,24	8 402,38
	85218	0940	Wpływy z rozliczeń / zwrotów z lat ubiegłych	893,33	1 143,99
		0970	Wpływy z różnych dochodów	45 635,70	20 708,50
	85219	0630	Wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z	1 008,78	22,50

			tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego		
		0640	Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	507,60	159,60
		0920	Wpływy z pozostałych odsetek	134,12	0,00
		0940	Wpływy z rozliczeń / zwrotów z lat ubiegłych	8 256,23	2 293,65
		0950	Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów	10,40	0,00
		0970	Wpływy z różnych dochodów	2 424,86	1 079,02
	85220	0830	Wpływy z usług	34 667,89	17 846,24
		0940	Wpływy z rozliczeń / zwrotów z lat ubiegłych	13 023,66	8 377,37
		0960	Wpływy z otrzymanych spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej	5 000,00	10 000,00
		0970	Wpływy z różnych dochodów	510,57	0,00
	85228	0830	Wpływy z usług	527 243,47	338 708,70
		0940	Wpływy z rozliczeń / zwrotów z lat ubiegłych	2 115,34	247,50
	85230	0940	Wpływy z rozliczeń / zwrotów z lat ubiegłych	4 434,86	5 629,53
	85278	0940	Wpływy z rozliczeń / zwrotów z lat ubiegłych	0,00	0,00
	85295	0920	Wpływy z pozostałych odsetek	0,00	0,00
		0940	Wpływy z rozliczeń / zwrotów z lat ubiegłych	900,00	0,02
		0970	Wpływy z różnych dochodów	33 621,48	1 268,46
	85501	0640	Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	46,40	116,00
		0920	Wpływy z pozostałych odsetek	3 494,96	6 064,76
		0940	Wpływy z rozliczeń / zwrotów z lat ubiegłych	43 983,92	96 410,18
855	85502	0640	Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	338,45	220,40
		0920	Wpływy z pozostałych odsetek	19 574,16	7 028,72
		0940	Wpływy z rozliczeń / zwrotów z lat ubiegłych	142 282,46	130 149,15
	85508	0680	Wpływy od rodziców z tytułu opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	28 982,89	11 445,11
		0920	Wpływy z pozostałych odsetek	474,51	40,87
		0940	Wpływy z rozliczeń / zwrotów z lat ubiegłych	6 700,62	4 917,46
	85510	0680	Wpływy od rodziców z tytułu opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	24 922,49	10 331,48
		0920	Wpływy z pozostałych odsetek	0,00	149,23
		0940	Wpływy z rozliczeń / zwrotów z lat ubiegłych	1 514,40	1 195,18
Razem:				**1 011 118,41**	**698 328,11**

Weryfikacji poddano sprawozdania Rb-27ZZ – kwartalne z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami nie stwierdzając niezgodności danych wykazanych w sprawozdaniu z danymi wynikającymi z ksiąg rachunkowych.

Wykonanie planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych zgodnie z sprawozdaniami RB-27 ZZ przedstawia się następująco:

KLASYFIKACJA BUDŻETOWA				DOCHODY WYKONANE	DOCHODY WYKONANE
Dział	Rozdział	Paragraf		2017 rok	II półrocze 2018
852	85203	0830	Wpływy z usług	2 586,35	1 734,58
	85228	0830	Wpływy z usług	21 043,45	16 854,50
	85230	0940	Wpływy z rozliczeń / zwrotów z lat ubiegłych	0,00	0,00
855	85502	0640	Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty	0,00	11,60
		0920	Wpływy z pozostałych odsetek	456 617,69	339 941,01
		0940	Wpływy z rozliczeń / zwrotów z lat ubiegłych	105 412,17	60 624,16
		0980	Wpływy z tytułu zwrotów wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	430 497,65	267 229,60
Razem:				**1 016 157,31**	**686 395,45**

Sprawdzeniu poddano również kwartalne sprawozdania Rb-N i Rb-ZN za ww. okresy. W zakresie danych wykazanych w sprawozdaniu Rb-ZN nie stwierdzono niezgodności z danymi wynikającymi z ksiąg rachunkowych oraz dodatkowych szczegółowych dokumentów. **Weryfikacja kwartalnych sprawozdań Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych wykazała, iż nieprawidłowo wykazano należności w układzie podmiotowym.** Do grupy „gospodarstwa domowe" zakwalifikowano wszystkie należności podczas gdy przykładowo:

- w sprawozdaniu za I kwartał 2017 r. (korekta) należność od Poczty Polskiej z tytułu zwróconych przekazów w kwocie 2 035,15 zł, należności z tytułu rozliczeń za media z TSM Zuzanna w kwocie 1,61 zł, należność za media z tytułu rozliczeń z TTBS w kwocie 54 zł, należność w kwocie 30,51 zł związaną z fakturą korygującą nr 509/KF0017 wystawioną przez dostawcę „LAMS" Sp.z.o.o. winny być ujęte w grupie przedsiębiorstwa niefinansowe, natomiast należność z tytułu rozliczeń za media z MZBM w kwocie 172,20 zł w grupie III.
- w sprawozdaniu za II kwartał 2017 r. nadpłata z tytułu podatku dochodowego w kwocie 505 zł winna być ujęta w grupie I, należność od Poczty Polskiej z tytułu zwróconych przekazów w kwocie 2 323,11 zł winna być ujęta w grupie przedsiebiorstwa niefinansowe.
- w sprawozdaniu za IV kwartał 2017 r. przykładowo: nieuregulowana należności z tytułu rozliczeń z Dziennym Domem Pomocy Społecznej „Wrzos" w kwocie 6 865,23 zł, z Miejskim Zarządem Budynków Mieszkalnych w Tychach w kwocie 10 855,49 zł za media, należności od Ośrodka Pomocy Społecznej w Niemczy w kwocie 54,36 zł, od Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piekarach Śląskich w kwocie 11,94 zł oraz należności od Zespołu Szkolno Przedszkolnego nr 4 w kwocie 98 zł i Przedszkola nr 1 w kwocie 90 zł winny być ujęte w grupie III. Należność w kwocie 1 080,33 zł z tytułu rozliczeń za media z Tyskim Towarzystwem Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. oraz należność w kwocie 247,50 zł od NZOZ Zespół Medyczno Opiekuńczy [redacted] prawidłowo winny być ujęte w pozycji przedsiębiorstwa niefinansowe. Natomiast należność w kwocie 2 369 zł od UNIQA

Towarzystwo Ubezpieczeń należało zaliczyć do grupy pozostałych krajowych instytucji finansowych.

- w sprawozdaniu za II kwartał 2018 r. należność od Poczty Polskiej z tytułu zwróconych przekazów w kwocie 2 121,53 zł winna być ujęta w grupie przedsiębiorstwa niefinansowe.

Zgodnie bowiem z ówcześnie obowiązującym rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych za gospodarstwa domowe – rozumie się osoby lub grupy osób będące konsumentami lub producentami rynkowymi wyrobów i usług. Do tego sektora zaliczane są osoby fizyczne, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek zatrudniające do 9 osób włącznie oraz rolnicy indywidualni, niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz szkoły niepubliczne prowadzone przez osoby fizyczne, o ile zatrudniają do 9 osób włącznie (bez względu na wymiar etatu).

Zauważa się ponadto, iż w sprawozdaniu Rb-N wykazuje się należności wymagalne rozumiane jako wszystkie bezsporne zobowiązania, których termin płatności dla dłużnika minął, a które nie zostały ani przedawnione, ani umorzone oraz pozostałe należności - rozumiane jako bezsporne należności niewymagalne z tytułu dostaw towarów i usług, podatków i składek na ubezpieczenia społeczne oraz z wszelkich innych tytułów nieobjętych pozostałymi kategoriami przedmiotowego sprawozdania, wyłączając odsetki i inne należności uboczne. **Tymczasem w sprawozdaniu Rb-N za I kwartał 2017 r. przykładowo wykazano należność sporną w kwocie 123,66 zł należną od MOPS Katowice, natomiast w sprawozdaniu Rb – N za II kwartał 2018 r. wykazano należność sporną w kwocie 11,94 zł od MOPR Piekary Śląskie.**

Ponadto w sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2017 r. w pozycji depozyty na żądanie wskazano kwotę 94 133,20 zł, niezgodną z saldem rachunków bankowych wynoszącym 94 133,23 zł, tj: rachunek *PFRON* w kwocie 1 729,83 zł, rachunek *Aktywny samorząd* w kwocie 90 605,18 zł, rachunek *Fundusz Pracy Asystentów Rodziny* w kwocie 1 798,22 zł.

Weryfikacji poddano sprawozdania finansowe za 2017 r. z syntetycznym i analitycznym zestawieniem obrotów i sald. W bilansie za 2017 r. kontrolujące nie miały możliwości sprawdzenia podziału należności na krótkoterminowe oraz długoterminowe, co wynikało z faktu, iż w jednostce nie uwzględnieniono w zakładowym planie kont konta 226 *Długoterminowe należności budżetowe*, o czym mowa w dalszej części protokołu. **Ponadto w zakresie wykazanych w bilansie należności krótkoterminowych stwierdzono nieprawidłowe ujęcie w pozycji B.II.4 *Pozostałe należności* kwot dotyczących rozliczeń z tytułu dostaw i usług od: Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych w kwocie 10 855,49 zł, od Tyskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. w kwocie**

1 080,33 zł, od NZOZ Zespół Medyczno Opiekuńczy [redacted] w kwocie 247,50 zł oraz od UNIQA Towarzystwo ubezpieczeń w kwocie 2 369 zł. Powyższe prawidłowo należało ująć w pozycji B.II.1 *Należności z tytułu dostaw i usług.*

W rachunku zysków i sald stwierdzono różnicę w pozycji *Przychody z tytułu dochodów budżetowych* oraz *Pozostałe przychody operacyjne* gdzie wykazano kwotę odpowiednio 8 601 733,56 zł i 341 030,20 zł, a z zestawienia obrotów i sald wynikają następujące obroty na kontach: 720 w kwocie 8 602 000,10 zł, tj. różnica w kwocie 266,54 zł oraz na koncie 760 w kwocie 350 358,20 zł, tj. różnica w kwocie 9 328 zł. Analiza dziennika wykazała, iż na wskazanych kontach zawyżono obroty dokonując na dzień 31.12.2018 r. następujących zapisów księgowych:

Wn 720 / Ma 860 w kwocie 266,54 zł oraz Wn 760 / Ma 860 w kwocie 9 328 zł (PK nr 1531),
Wn 860 / Ma 720 w kwocie 266,54 zł oraz Wn 860 / Ma 760 w kwocie 9 328 zł (PK nr 1534),
Wn 760 / Ma 860 w kwocie 266,54 zł oraz Wn 760 / Ma 860 w kwocie 9 328 zł (PK nr 1535).

4.2. Celowość i gospodarność dysponowania środkami oraz prawidłowość ujmowania ich w księgach rachunkowych:

W toku czynności kontrolnych wyrywkowej weryfikacji poddano ujmowanie dokumentów źródłowych w księgach rachunkowych w 2018 r. Stwierdzono następujące nieprawidłowości

- **Nieprawidłowe księgowania na kontach oraz błędne zapisy w polityce rachunkowości w odniesieniu do niżej wymienionych kont:**

– **226 *Długoterminowe należności budżetowe*** dla którego w polityce rachunkowości wskazano następujący nieprawidłowy zapis, tj. iż po stronie Wn konta ujmuje się zapis ze znakiem ujemnym w przypadku przeniesienia należności długoterminowych do krótkoterminowych w wysokości raty należnej za dany rok. Zgodnie z opisem do konta 226 zawartym w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 1911) na stronie Wn konta 226 ujmuje się w szczególności długoterminowe należności, w korespondencji z kontem 840, a także przeniesienie należności krótkoterminowych do długoterminowych, w korespondencji z kontem 221. Natomiast na stronie Ma konta 226 ujmuje się w szczególności przeniesienie należności długoterminowych do krótkoterminowych, w korespondencji z kontem 221. Kontrola wykazała, iż w jednostce nie dokonuje się zapisów na koncie 226, jednakże w aktywach bilansu za 2017 r. w pozycji A.III. *Należności długoterminowe* wykazano kwotę 130 602,46 zł.

– **221 *Należności z tytułu dochodów budżetowych*** dla którego wskazano m.in. iż:

a) po stronie Wn konta 221 ujmuje się „zapis ze znakiem ujemnym w przypadku odpisu dotyczącego roku bieżącego należności budżetowych" w korespondencji z kontem 720 oraz „przeniesienie należności długoterminowych do krótkoterminowych w wysokości raty należnej za dany rok" w korespondencji z kontem 720,

b) po stronie Ma konta ujmuje się „zwroty przypisanych nadpłat w dochodach budżetowych zapis ze znakiem ujemnym" w korespondencji z kontem 130, 101, „odpisy (zmniejszenia) uprzednio przypisanych należności z tyt. dochodów budżetowych dotyczących lat ubiegłych – przeniesienie należności krótkoterminowych do długoterminowych" w korespondencji z kontem 761.

Zgodnie z ww. rozporządzeniem na stronie Wn konta 221 ujmuje się ustalone należności z tytułu dochodów budżetowych i zwroty nadpłat, a na stronie Ma konta 221 ujmuje się wpłaty należności z tytułu dochodów budżetowych oraz odpisy (zmniejszenia) należności.

Weryfikacja dziennika z 2018 r. wykazała ponadto błędne ujęcie w księgach rachunkowych zwrotu wydatków z lat ubiegłych, np. z tytułu nadpłaconej w 2017 r. składki polisy ubezpieczeniowej. Zwrot zaksięgowano nastepująco:

BO strona Wn 201-4-000271 stanowiącej należność w kwocie 2 369 zł,

Wn 201-3 *Przeksięgowania roczne* / Ma 201-4 *Rozrachunki z dostawcami – Należności,*

Wn 201-2 *Rozrachunki z dostawcami – Dochody* / Ma 201-3,

Wn 130-2 Rachunek bieżący –Wydatki / Ma 240-07 *Pozostałe rozrachunki – refundacje* wraz z technicznym zapisem ujemnym na koncie 130-2,

Wn 240-07 / Ma 130-2,

Wn 130-1 Rachunek bieżący –Dochody / Ma 221-3 *Rozrachunki z kontrahentami*,

Wn 221-3 / Ma 720 *Przychody z tytułu dochodów budżetowych,*

Wn 761 *Pozostałe koszty operacyjne – dochody* / Ma 201-2.

We wskazanej dekretacji nie znajduje uzasadnienia dokonanie przypisu należności na koncie 720 *Przychody z tytułu dochodów budżetowych* oraz ujęcia ww. kwoty w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych (konto 761), które zawyżają obroty tych kont oraz zniekształcają koszty działalności operacyjnej oraz zysk (stratę) na działalności operacyjnej.

Przez przychody należy rozumieć uprawdopodobnione powstanie w okresie sprawozdawczym korzyści ekonomicznych o wiarygodnie określonej wartości, w formie zwiększenia wartości aktywów albo zmniejszenia wartości zobowiązań, które doprowadzą do wzrostu kapitału własnego lub zmniejszenia jego niedoboru. Przy zwrocie wydatków nie ma mowy o uprawdopodobnionym powstaniu korzyści ekonomicznych. W wyniku otrzymania faktury korekty (ujętej w księgach rachunkowych roku poprzedniego) i zwrotu nadpłaconej kwoty w nowym roku nie powinien powstać przychód na koncie 720 *Przychody z tytułu dochodów*

budżetowych, a operacje powinny być odpowiednio zaksięgowane na kontach rozrachunkowych.

– **245 *Wpływy do wyjaśnienia*** dla którego w polityce rachunkowości wskazano, iż uznanie wpłaty za spłatę należności oraz zaliczenia wpłaty po przeprowadzonym postępowaniu wyjaśniającym do przychodów nieprzypisanych lub niezaewidencjonowanych wcześniej jako należności ujmuje się zapisem:
strona Wn konta 245 oraz strona Ma konta 130 (sumy do wyjaśnienia) oraz
strona Wn konta 130 oraz strona Ma konta 221
strona Wn konta 221 oraz strona Ma konta 720.
W jednostce przykładowo dokumentem PK nr 94 z dnia 15.05.2018 r. dokonano „przeksięgowania wpłaty z sum do wyjaśnienia" uznanych za spłatę należności w kwocie 385 zł zapisami: Wn 245 / Ma 130 w kwocie 385 zł, technicznym zapisem ujemnym na koncie 130, Wn130 / Ma 221 w kwocie 385 zł oraz Wn 221 / Ma 720. Powyższe zapisy są nieprawidłowe, gdyż brak jest dokumentu źródłowego, tj. wyciągu bankowego, wskazującego na operację gospodarczą jaką jest obciążenie rachunku bankowego kwotą 385 zł. Zgodnie z ww. rozporządzeniem oraz polityką rachunkowości na stronie Wn konta 245 ujmuje się kwoty wyjaśnionych wpłat i ich zwroty. Zatem zaliczenie po przeprowadzonym postępowaniu wyjaśniającym wpłaty spłatę należności prawidłowym jest odnieść na konto 221 *Należności z tytułu dochodów budżetowych* zapisem Wn 245 / Ma 221.

– **310 *Materiały*** dla którego wskazano, iż przychód materiałów do magazynu ujmuje się zapisem strona Wn konta 310 / strona Ma konta 401. Pomimo błędnych zapisów w polityce rachunkowości prawidłowo dokonuje się ujęcia w księgach rachunkowych ww. operacji gospodarczych zapisem strona Wn konta 310 / strona Ma konta 201.

– **402 *Usługi obce*** dla którego wskazano, iż na stronie Wn tego konta ujmuje się zakup usług zdrowotnych. Nieprawidłowe ujęcie faktur za badania lekarskie z zakresu medycyny pracy stwierdzono m.in. przy fakturach nr 24/01/K/2018 z dnia 31.01.2018 r. na kwotę 140 zł, nr 37/02/K/2018 z dnia 13.03.2018 r. na kwotę 345 zł, nr 89/03/K/2018 z dnia 20.04.2018 r. na kwotę 844 zł. Do ewidencji kosztów działalności podstawowej z tytułu różnego rodzaju świadczeń na rzecz pracowników i osób fizycznych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, umowy o dzieło i innych umów, które nie są zaliczane do wynagrodzeń służy konto 405 *Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia.*

– nieprawidłowe ujmowanie na koncie **403 *Podatki i opłaty*** refundacji potrąconych przez komornika kosztów komorniczych od ściągniętej należności. Przykładowo dokumentem PK nr 20 z dnia 24.01.2018 r. wskazaną operację gospodarczą w kwocie 33,17 zł ujęto zapisem strona Wn konta 403 oraz strona Ma konta 240 z § 4610. Koszty poniesione w związku z wyegzekwowaniem należności przez komornika są kosztami pośrednio związanymi

z działalnością operacyjną jednostki. Dlatego też zalicza się je w księgach rachunkowych do pozostałych kosztów operacyjnych (konto 761).

– błędne ujęcie na koncie **201** ***Rozrachunki z dostawcami i odbiorcami,*** zamiast zastosowania konta 225 *Rozrachunki z budżetami,* przypisu oraz zapłaty kwot z tytułu:

a) opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, co dotyczyło ujęcia na koncie 201-1-90609 (TZUK) kosztów z powyższego tytułu w dokumencie PK nr 90 z dnia 19.03.2018 r. na podstawie dowodu nr 2018/1/0/20323 z dnia 3.01.2018 r. w kwocie 2 290,65 zł oraz w dokumencie PK nr 117 z dnia 5.04.2018 r. na podstawie dowodów z dnia 3.01.2018 r., tj. nr 2018/2/0/20324, nr 2018/3/0/20325 oraz nr 2018/4/0/20326 na kwotę 2 290,65 zł każdy.

b) podatku od nieruchomości, co dotyczyło ujęcia na koncie 201-00032 (UM Tychy) kosztów z powyższego tytułu w dokumencie PK nr 25 z dnia 30.01.2018 r. na podstawie zlecenia przelewu z dnia 29.01.2018 r. na kwotę 3 145,32 zł oraz w dokumencie PK nr 117 z dnia 5.04.2018 r. na podstawie poleceń przelewów z dnia 5.04.2018 r. nr II/2018 i III/2018 na kwotę 3 145,32 zł oraz nr IV/2018 na kwotę 3 145,04 zł.

– przyjmowanie na stan majątku pozostałych środków trwałych zapisami:

401 WN / MA 201 koszty / zobowiązanie.

013 WN / MA 072 przyjęcie majątku do ewidencji księgowej.

Powyższe dotyczyło np.: przyjęcia na stan zakupionych w 2017 r. pozostałych środków trwałych na potrzeby świetlicy środowiskowej w postaci lodówki do zabudowy Amica, zmywarki Amica, sofy, komody itp. Przyjęta przez jednostkę praktyka uchybia zapisom załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 1911) zgodnie z którymi: „Konto 072 służy do ewidencji zmniejszeń wartości początkowej środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz zbiorów bibliotecznych, podlegających umorzeniu jednorazowo w pełnej wartości, w miesiącu wydania ich do używania. Umorzenie jest księgowane w korespondencji z kontem 401”,

– brak ujęcia na odpowiednim koncie księgowym występujących w jednostce w 2017 r. oraz 2018 r. należności spornych w kwocie 123,66 zł oraz 11,94 zł. Jak wynika z dokumentacji poddanej kontroli ww. kwoty w obu przypadkach dotyczyły należności od gminnych ośrodków pomocy społecznej z tyt. zwrotu poniesionych wydatków za specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone przez MOPS Tychy zgodnie z art. 50 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. W myśl art. 101 ww ustawy właściwość miejscową gminy ustala się według miejsca zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania

albo na ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały jest obowiązana do zwrotu wydatków gminie, która przyznała świadczenia w miejscu pobytu. Z uwagi na fakt, iż w obu przypadkach MOPS Tychy posiadał informację, iż osoby na rzecz których świadczona była opieka posiadały meldunek w innych gminach, wystawiono rachunki obciążające MOPS Katowice na kwotę 123,66 zł oraz MOPR Piekary Śląskie na kwotę 11,94 zł. W obu przypadkach wskazane jednostki zakwestionowały ustaloną przez MOPS Tychy właściwość miejscową, uznając tym samym należności wskazane przez MOPS Tychy za niezasadne. W żadnym z opisanych przypadków należności nie zostały jednak przeksięgowane na konto „należności sporne". Co więcej w wyniku weryfikacji zakładowego planu kont jednostki stwierdzono, iż w MOPS Tychy nie utworzono takiego konta, a obowiązująca Polityka rachunkowości w żaden sposób nie opisuje kwestii ujęcia w księgach rachunkowych należności spornych. Zaksięgowanie wspomnianych kwot na niewłaściwych kontach skutkowało zawyżeniem należności wykazywanych w kwartalnych sprawozdaniach Rb-N o czym wspominano już w treści protokołu. W zakresie należności od MOPS Katowice, na podstawie wyroku wydanego przez Sąd Rejonowy Katowice – Wschód należność w kwocie 123,66 zł została w dniu 13.07.2017 r. uregulowana. W odniesieniu do należności od MOPR Piekary Śląskie przypisanej w 14.04.2017 r., stwierdzono, iż dłużnik zakwestionował jej zasadność już w piśmie z dnia 23.05.2017 r. Jak wynika z dokumentów przedłożonych do kontroli w grudniu 2017 r. Dyrektor jednostki po konsultacji z pracownikiem Działu Prawnego zdecydował, iż ww. sprawa nie będzie skierowana na drogę postępowania sądowego z uwagi na fakt, iż stosunek najmu mieszkania w Piekarach Śląskich osoby na rzecz której świadczono opiekę został rozwiązany i ewentualny pozew zostałby prawdopodobnie przez sąd oddalony.Tymczasem do dnia zakończenia kontroli wspomniana należność pozostawała w ewidencji księgowej na koncie 240-19 „NALEŻNOŚCI - DPS, MOPS, SP, P" i wykazywano ją jako należność wymagalną w kwartalnych sprawozdaniach Rb-N.

- **Dokonywanie w 2018 r. na koncie 130 zapisów niezgodnych z księgowością banku co dotyczyło:**

– noty księgowej nr MZBM/U/N/98/03/2018 z dnia 5.04.2018 r. (data wpływu do MOPS 5.04.2018 r., wpływ do księgowości 10.04.2018 r.) za zużycie wody w lokalu mieszkalnym w marcu 2018 r. W nocie wyszczególniono obciążenie kwotą 920 zł oraz uznanie na kwotę 920 zł. Wskazaną operację ujęto dokumentem PK nr 121 z dnia 10.04.2018 r. zapisem:

Wn 401 / Ma 201-1 *Rozrachunki z dostawcami – zobowiązania* w kwocie 920 zł,

Wn 201-4 *Rozrachunki z dostawcami – należności* / strona Ma 401 w kwocie 920 zł,

Wn 401 / Ma 401 w kwocie ze znakiem minus 920 zł,

Wn 201-1 / Ma 130-2 w kwocie 920 zł,

Wn 130-2 / Ma 201-4 w kwocie 920 zł,

Wn 130-2 / Ma 130-2 w kwocie ze znakiem minus 920 zł.

Dla powyższej operacji gospodarczej nie odnotowano ani obciążenia, ani uznania rachunku bankowego jednostki zatem wskazana ewidencja księgowa powinna przebiegać z pominięciem konta 130, na którym zapisów, dokonuje się na podstawie dokumentów bankowych.

– operacji dotyczących uznania rachunku bankowego z tytułu zwrotu należności zapisem strona Wn konta 240 oraz strona Ma konta 130 w kwocie ze znakiem minus. Przykładowo nieprawidłowo ujęto w księgach rachunkowych operacje wskazane w wyciągu bankowym nr 20 z dnia 29.01.2018 r., tj. uznanie konta bankowego w związku ze zwrotem należności z tytułu świadczenia 500+ w kwocie 500 zł, zwrot zasiłku celowego w kwocie 100 zł (np. WB nr 67 z dnia 4.04.2018 r.) oraz zwrot świadczenia rodzinnego w kwocie 153 zł (WB nr 1 z dnia 2.01.2018 r.).

– zapłaty za rachunek nr 0013/2018 z dnia 2.01.2018 r. za pobyt w Zakładzie Pielęgnacyjno – Opiekuńczym za styczeń 2018 r. w kwocie 2 000 zł z uwzględnieniem pomniejszenia o kwotę 19,24 zł w związku z pobytem w dniu 1.12.2017 r. w szpitalu. Obciążenie rachunku bankowego w kwocie 1 980,76 zł (WB nr 11 z dnia 16.01.2018 r.) ujęto w księgach rachunkowych zapisem:

strona Wn konta 240-01 *Rozrachunku z DPS* / strona Ma konta 130 w kwocie 2 000 zł

strona Wn konta 130 / strona Ma konta 240-07 *Pozostałe rozrachunki – refundacja* w kwocie 19,24 zł wraz z zapisem technicznym na koncie 130.

– obciążenia rachunku bankowego w kwocie 206 871,30 zł (WB nr 22 z dnia 31.01.2018 r.) z tytułu zapłaty składek ZUS. W księgach powyższą operację wprowadzono zapisem strona Wn konta 229 / strona Ma konta 130-2 *Rachunek bieżący - wydatki* w kwocie 206 901,94 zł oraz dodatkowym zapisem strona Wn 130-2 / strona Ma 240-07 *Pozostałe rozrachunki – refundacja* w kwocie 30,64 zł (stanowiącej wynagrodzenie z tytułu terminowego wypłacania zasiłków) wraz z zapisem technicznym na koncie 130 w kwocie 30,64 zł. Podobnie w księgach rachunkowych ujęto zapłatę podatku dochodowego od osób fizycznych, tj. na podstawie wyciągu bankowego nr 20 z dnia 29.01.2018 r. wprowadzono do ksiąg obciążenie rachunku bankowego na kwotę 51 885 zł zapisem strona Wn konta 225-1 / strona Ma konta 130-2 na łączną kwotę 52 041 zł oraz dodatkowym zapisem strona Wn konta 130-2 / strona Ma konta 240-07 w kwocie 156 zł wraz z zapisem technicznym na koncie 130 w kwocie 156 zł. **Mając na uwadze, iż kwoty należnego wynagrodzenia płatnika składek stanowią dochody budżetowe, w dniu 14.02.2018 r. dokonano refundacji na konto dochodów budżetowych MOPS, kwot wynagrodzenia płatnika składek z ww. tytułów. Powyższe skutkowało zatem nieterminowym przekazaniem dochodów budżetowych na rachunek budżetu miasta, tj. niezgodnym z zarządzeniem Prezydenta Miasta Tychów nr 0050/44/17 z dnia**

10 lutego 2017 r. z późn zm., w który wskazano, iż podległe jednostki budżetowe przekazują pobrane do końca miesiąca dochody budżetowe miasta w terminie do 5 dni roboczych następnego miesiąca.

Wskazane powyżej operacje nie miały odzwierciedlenia w dokumencie źródłowym jakim jest wyciąg bankowy, a zgodnie z art. 20 ust. 2 uor podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej. Ponadto zgodnie z zapisami obowiązującej polityki rachunkowości zapisy na koncie 130 są dokonywane na podstawie wyciągów bankowych, w związku z czym musi zachodzić pełna zgodność zapisów między jednostką a bankiem.

- **nieprzestrzeganie w 2018 r. zaleceń w zakresie ujmowania przychodów i kosztów w księgach rachunkowych wskazanych w piśmie Prezydenta Miasta Tychy z dnia 11 stycznia 2018 r. w którym ustalono wspólne zasady (polityki) rachunkowości w jednostkach organizacyjnych miasta Tychy.** W piśmie wskazano, iż w zakresie ujmowania w księgach rachunkowych przychodów i kosztów należy stosować zasady wynikające z następujących artykułów ustawy o rachunkowości: art. 6 ust 1 – w księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty, art. 20 ust. 1 – do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym oraz art. 24 w zakresie ksiąg rachunkowych, które uznaje się za prowadzone bezbłędnie, jeżeli wprowadzono do nich kompletnie i poprawnie wszystkie zakwalifikowane do zaksięgowania w danym miesiącu dowody księgowe, zapewniono ciągłość zapisów oraz bezbłędność działania stosowanych procedur obliczeniowych.

Powyższe oznacza, iż ujęcie operacji gospodarczych w księgach rachunkowych następuje w momencie ich powstania, a nie w dacie ich zapłaty. W przypadku, gdy koszty/przychody wynikające z dokumentu księgowego obejmują okres wykraczający poza jeden miesiąc, należy dokonać ich podziału i ująć odpowiednio w księgach miesięcy, których dotyczą". W jednostce natomiast w zarządzeniu Dyrektora MOPS nr D/0161/1A/18 z dnia 12.01.2018 r. wprowadzającego zmiany do polityki rachunkowości w § 3 wskazano, iż „w trakcie roku obrotowego, zaliczane są do danego miesiąca te zdarzenia, które są potwierdzone fakturami lub innymi dokumentami i wpłynęły do działu księgowości do dnia zamknięcia ksiąg rachunkowych danego miesiąca (nie później jednak niż do 3 dnia roboczego następnego miesiąca) i zostały ujęte w ewidencji". Przykładem niezgodnego z zaleceniami Prezydenta ujęcia kosztów do kwietnia 2018 r. są dowody ujęte w dokumentach PK nr 117 z dnia 5.04.2018 r., PK nr 119 z dnia 9.04.2018 r. oraz PK nr 121 z dnia 10.04.2018 r. tj.:

- faktura nr 5/03/18 z dnia 30.03.2018 r. (data wpływu do jednostki 4.04.2018 r., do

księgowości 5.04.2018 r.) na kwotę 300 zł za świadczenia psychiatrycznej opieki zdrowotnej w ŚDS za marzec 2018 r.,

– faktura nr S/01/06/1216073/0620318R z dnia 23.03.2018 r. za energię elektryczną na kwotę 100,75 zł za okres 1.01.2018 r. – 21.03.2018 r. (data wpływu do jednostki 30.03.2018 r., do księgowości 5.04.2018 r.),

– nota księgowa nr 34/2018 oraz nr 36/2018 z dnia 30.03.2018 r. z tytułu odpłatności za pobyt w DPS w marcu 2018 r. na kwotę odpowiednio 2 577,93 zł oraz 1 797,72 zł (data wpływu do jednostki 3.04.2018 r., do księgowości 5.04.2018 r.),

– faktura nr 65/2018 z dnia 31.03.2018 r. z tytułu świadczenia usług opiekuńczych w miesiącu 03/2018 na kwotę 170 572,50 zł (wpływ do jednostki 5.04.2018 r., do księgowości 9.04.2018 r.),

– faktura nr F/051/2018/KR z dnia 31.03.2018 r. z tytułu opłat za wyżywienie i zakwaterowanie w ZOL w kwocie 20,54 zł (data wpływu do jednostki 6.04.2018 r. do księgowości 10.04.2018 r.) z datą wykonania usługi 31.03.2018 r.,

– faktura nr FO4217P0318SFAKCMD z dnia 5.04.2018 r. (z datą sprzedaży 31.03.2018 r.) za usługi pocztowe w kwocie 18 096,80 zł (data wpływu do MOPS 9.04.2018 r., do księgowości 10.04.2018 r.),

– faktura nr 66/2015 z dnia 31.03.2018 r. w kwocie 26 340 zł z datą wpływu do MOPS 5.04.2018 r., a do księgowości 10.04.2018 r. z tytułu świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miesiącu 03/2018,

– faktura nr Z0928/03/2018 z dnia 4.04.2018 r. na kwotę 6 581,56 zł z tytułu zużycia energii cieplnej w marcu 2018 r. (data wpływu do MOPS 6.04.20108 r., do księgowości 10.04.2018 r.).

Powyższe nieprawidłowości skutkowały zaniżeniem zobowiązań wykazanych w sprawozdaniu kwartalnym Rb-28S za marzec 2018 r.

Ponadto w jednostce do nieprawidłowego okresu ujmuje się noty księgowe za odprowadzenie ścieków obciążające Dzienny Dom Pomocy Społecznej Wrzos, zaniżając tym samym należności w sprawozdaniu Rb-N. Przykładowo notę księgową nr 15/2018 z dnia 9.04.2018 r. wystawioną na podstawie faktury nr 45/03/2018/E4 za odprowadzenie ścieków w okresie od 14.02.2018 r. do 8.03.2018 r., ujęto w kwietniu w dokumencie PK nr 119 z dnia 9.04.2018 r., zamiast prawidłowo zaliczyć do marca.

Zauważa się również, iż w jednostce przyjęto zasadę ujmowania faktur, wpływających w ciągu miesiąca, w koszty w momencie zapłaty (z uwzględnieniem przytoczonego powyżej zapisu w § 3 polityki rachunkowości), tj. niezgodnie z ww. pismem Prezydenta i rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego (…) oraz zapisami obowiązującej polityki rachunkowości, gdzie w załączniku

nr 3 – *Sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych* zapisano, iż „poniesione koszty ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie ich powstania niezależnie od terminu ich zapłaty”. **Powyższe nieprawidłowości zostały już wskazane w protokole z kontroli nr DUK.1711.2.2014 z dnia 30.04.2014 r. W jednostce w jednym dokumencie księgowym PK opisanym jako „naliczenie kosztów do WB” ujmuje się faktury opłacone w jednej dacie. Przykładowo w dokumencie PK nr 18 z dnia 22.01.2018 r. ujęto naliczenie opłaconych w dniu 22.01.2018 r. kosztów do WB 15 z dnia 22.01.2018 r., tj.:**

- faktura nr FV/PR/DPS/18/2018/RSK z dnia 10.01.2018 r. z tytułu opłaty za pobyt w DPS w styczniu 2018 r. na kwotę 15 214,83 zł (wpływ do jednostki 16.01.2018 r., do księgowości 17.01.2018 r.),
- faktura nr 11/2018 z dnia 9.01.2018 r. za zamówioną moc cieplną w styczniu 2018 r. na kwotę 186,70 zł (wpływ do jednostki 11.01.2018 r., do księgowości 12.01.2018 r.),
- faktura nr 180/1/18 z dnia 10.01.2018 r. za zakup aparatu telefonicznego na kwotę199 zł (wpływ do jednostki 11.01.2018 r., do księgowości 12.01.2018 r.),
- rachunek nr 1/2018 z dnia 5.01.2018 r. z tytułu kosztów wyżywienia i zakwaterowania w ZLO w terminie 1.01.2018 r. – 31.01.2018 r. (wpływ do jednostki oraz do księgowości 10.01.2018 r.),
- faktura nr 10/2018 z dnia 9.01.2018 r. za pobyt w DPS w styczniu 2018 r. (wpływ do jednostki 12.01.2018 r., do księgowości 16.01.2018 r.),

Zauważyć należy, iż dokument PK *Polecenie księgowania* jest uniwersalnym dowodem księgowym własnym wewnętrznym jednostki, dotyczącym operacji wewnątrz jednostki, który służy dokumentowaniu w księgach rachunkowych tych zapisów, które nie mogą być udokumentowane za pomocą innych dokumentów źródłowych. Zatem tworzenie dokumentu PK w celu ujęcia dowodów źródłowych, tj. faktury, rachunku, listy do wypłaty zasiłków jest niezgodne z art. 20 ust. 2 oraz art. 22 ust. 1 uor wskazujących, iż zapisy w księgach rachunkowych należy dokonywać na podstawie właściwych dowodów księgowych („dowodów źródłowych”). Ponadto ujmowanie dokumentów źródłowych, potwierdzających zaistnienie w różnych terminach zdarzeń gospodarczych, w jednym dokumencie PK z datą zapisu będącą datą płatności jest niezgodne z art. 15 pkt 2 oraz art. 14 pkt 1 uor w których wskazano, iż zapisów na określonym koncie księgi głównej dokonuje się w kolejności chronologicznej, a Dziennik zawiera chronologiczne ujęcie zdarzeń, jakie nastąpiły w danym okresie sprawozdawczym. Istotna zatem jest kolejność zaistnienia zdarzeń ekonomicznych, a nie moment zapłaty.

Natomiast przykładem nie dokonania odpowiedniego podziału kosztów i zaliczenia ich do odpowiednich miesięcy zgodnie z ww. zaleceniami są faktury:

- faktura nr D/02/06/0580066/0340318R z dnia 22.03.2018 r. za energię elektryczną

w kwocie 1 505 zł stanowiąca rozliczenie sprzedaży za okres 02.01.2018 – 20.03.2018, którą ujęto w kosztach marca w pełnej kwocie (PK nr 111 z dnia 30.03.2018 r.),

– faktura nr S/01/06/0580146/0680318R z dnia 23.03.2018 r. za energię elektryczną w kwocie 74,42 zł stanowiąca rozliczenie sprzedaży za okres 09.01.2018 – 21.03.2018, którą ujęto w kosztach marca w pełnej kwocie (PK nr 111 z dnia 30.03.2018 r.),

– faktura nr 18050295722711 z dnia 16.05.2018 r. w kwocie 96,48 zł z tytułu usług telekomunikacyjnych w okresie od 16.04.2018 r. do 15.05.2018 r. (wpływ do MOPS 22.05.2018r., do działu księgowości 23.05.2018 r.), którą ujęto w kosztach maja w pełnej kwocie (PK nr 185 z dnia 23.05.2018 r.),

– faktura nr 43/05/2018/E4 z dnia 17.05.2018 r. w kwocie 1 037,56 zł z tytułu odprowadzenia ścieków za okres od 11.04.2018 r. do 14.05.2018 r. (wpływ do MOPS 22.05.2018 r., do księgowości 23.05.2018 r.), którą ujęto w kosztach maja w pełnej kwocie (PK nr 185 z dnia 23.05.2018 r.).

- **nieprawidłowe ujmowanie zaangażowania kwot wynikających z decyzji przyznających prawo do świadczenia wychowawczego w momencie wypłaty tego świadczenia w danym miesiącu, zamiast w pełnej kwocie wynikającej z decyzji.** Obowiązek ten wynika z art. 40 ust 2 pkt 2 ustawy o finansach publicznych oraz z rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego (…) zgodnie z którym konto 998 służy do ewidencji prawnego zaangażowania wydatków budżetowych danego roku budżetowego oraz niewygasających wydatków budżetowych ujętych do realizacji w danym roku budżetowym, a konto 999 służy do ewidencji prawnego zaangażowania wydatków budżetowych przyszłych lat oraz niewygasających wydatków, które mają być zrealizowane w latach następnych. Na stronie Ma konta 998 ujmuje się zaangażowanie wydatków, czyli wartość umów, decyzji i innych postanowień, których wykonanie spowoduje konieczność dokonania wydatków budżetowych w roku bieżącym, a na stronie Ma konta 999 ujmuje się wysokość zaangażowanych wydatków lat przyszłych. Decyzje dotyczące programu 500+mają klauzulę natychmiastowej wykonalności i są zdarzeniami obligującymi dot. przyszłych okresów sprawozdawczych.
- **weryfikacja dokumentów księgowych wykazała, iż w jednostce opis operacji zawiera nieczytelną treść stanowiącą w większości przypadków jedynie oznakowanie w postaci numeru, który naniesiono na dowód źródłowy**. Powyższe jest niezgodne z art. 23 uor stanowiącym, iż **zapis księgowy** powinien zawierać co najmniej: datę dokonania operacji gospodarczej, określenie rodzaju i numer identyfikacyjny dowodu księgowego stanowiącego podstawę zapisu oraz jego datę, jeżeli różni się ona od daty dokonania operacji, **zrozumiały tekst, skrót lub kod opisu operacji, z tym że należy posiadać pisemne objaśnienia treści**

skrótów lub kodów, kwotę i datę zapisu, oznaczenie kont, których dotyczy. W jednostce, jak wynika z dziennika za 2018 r., przykładowo w dokumencie PK nr 41 z dnia 7.02.2018 r. ujęto fakturę za monitoring nr FA/2018/1207 z dnia 1.02.2018 r. z datą sprzedaży styczeń 2018 r. na kwotę 678,90 zł oraz fakturę nr 0515670222/003 z dnia 26.01.2018 r. (data sprzedaży 6.01.2018 r.) za paliwo gazowe dla których w zapisie księgowym wskazano pozycji „opis operacji" odpowiednio: „dow. 67/4" oraz „dow. 67/5".

- **zakwalifikowanie operacji gospodarczych do niewłaściwych paragrafów klasyfikacji budżetowej,** tj. niezgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1053 z późn. zm.) przykładowo:

– dokonanie w dokumencie PK nr 243 z dnia 29.06.2018 r. nieprawidłowego przeksięgowania kosztów, wydatków i zobowiązań z tytułu dystrybucji energii elektrycznej, poniesionych w 2018 r., z § 4300 *Zakup usług pozostałych* na § 4260 *Zakup materiałów i energii*. Tym samym nieprawidłowo ujęto na koncie 401 *Zużycie materiałów i energii* kosztów dystrybucji energii elektrycznej. Zgodnie z informacją uzyskaną w trakcie kontroli MOPS zawarł dwie odrębne umowy, jedną na zakup energii i oddzielną na dystrybucję energii, co wiąże się ze stosowaniem odpowiedniej ewidencji księgowej oraz klasyfikacji budżetowej, zatem zakup energii powinien być ujmowany na koncie 401. Natomiast dystrybucję energii należy ewidencjonować na koncie 402 *Usługi obce*. Wyjątkiem od takiego stanu rzeczy byłaby sprzedaż w ramach tzw. „umowy kompleksowej". Wówczas wydatki jednostki z tytułu umowy dystrybucji energii mogłyby być księgowane łącznie jako zakup materiałów i energii na koncie 401. Na błędnym koncie kosztów oraz z błędną klasyfikacją budżetową ujęto przykładowo następujące faktury z tytułu świadczonych usług dystrybucji energii: nr D/02/06/0559053/0330418R z dnia 5.04.2018 r. w kwocie 270,80 zł, nr D/02/06/0557090/0330418/R z dnia 5.04.2018 r. na kwotę 291,12 zł, nr D/02/06/1250112/0340518R z dnia 16.05.2018 r.,

– ujęcia w § 4260 opłaty za eksploatację kotłowni. Jednostka zawarła w dniu 6.12.2017 r. umowę serwisową nr 2545/IK/PEC na okres od dnia 1.01.2018 r. do 31.12.2018 r. na utrzymanie w ciągłej eksploatacji kotłowni olejowej w budynku Noclegowni Miejskiej. Zatem prawidłowym jest ujmowanie ww. kosztów w § 4300 *Zakup usług pozostałych.* Przykładowo nieprawidłowo zaklasyfikowano do § 4260 fakturę nr FV/SP/019/03/2018 z dnia 3.04.2018 r. na kwotę 369 zł.

– ujęcie naprawy TV w § 4300 *Zakup usług pozostałych* zamiast w § 4270 *Zakup usług remontowych,* co dotyczyło faktury nr 3/2018 z dnia 29.01.2018 r. (dow. 47/1) na kwotę 150 zł,

– nieprawidłowe ujmowanie w § 4330 *Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego* odpłatności za pobyt w np.: Domu Pomocy

Społecznej Osób Przewlekle Psychicznie Chorych prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. [redacted] (faktura nr 135/04/2018 z dnia 3.04.2018 r. na kwotę 2 135,99 zł), Domu Pomocy Społecznej prowadzonym przez Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Misjonarek Maryi (nota księgowa nr 14/2018 z dnia 4.04.2018 r. na kwotę 2 502,75 zł), Ośrodku dla Osób Niepełnosprawnych Miłosierdzie Boże (faktura nr FA 0786/IV/18 z dnia 5.04.2018 r. na kwotę 3 789,82 zł) oraz Polskim Związku Niewidomych Domu Pomocy Społecznej im. [redacted] (faktura nr SF66/2018 z dnia 31.03.2018 r.) które nie są jednostkami samorządu terytorialnego. Prawidłowo do § 4330 ujęto natomiast notę księgową nr 61/01/2018 z dnia 24.01.2018 r. na kwotę 9 674,86 zł dotyczącą przyjęcia dziecka do Pogotowia Opiekuńczego wystawioną przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku, będący jednostką Gminy Miasta Gdańsk.

– wydatki związane z zakupem w 2017 r. środków trwałych (ujętych na koncie 011) tj.: zabudowy meblowej „biblioteki" na kwotę 7 800 zł oraz zabudowy meblowej „aneks" na kwotę 8 100 zł zadekretowano w § 4210. Zgodnie z zapisami obowiązującej w jednostce *Polityki rachunkowości* podstawowe środki trwałe – ewidencjonowane na koncie 011 – finansuje się ze środków na inwestycje w rozumieniu ustawy o finansach publicznych i wydanego na jej podstawie rozporządzenia. W myśl art. 236 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.) przez wydatki bieżące rozumie się wydatki budżetowe niebędące wydatkami majątkowymi. W planie wydatków majątkowych wyodrębnia się w układzie działów i rozdziałów planowane kwoty wydatków majątkowych, do których zalicza się m. in. wydatki na: inwestycje i zakupy inwestycyjne. W związku z powyższym wydatki poniesione na zakup ww. środków trwałych należało zaewidencjonować w § 6060.

- brak wskazania sposobu alokacji kosztów

W dniu 25.06.2018 r. do kontrolowanej jednostki wpłynęła faktura za wykonanie sieci komputerowej na kwotę 7 000 zł. Powyższy koszt w całości ujęto w księgach rachunkowych w rozdziale klasyfikacji budżetowej 85219 – „Ośrodki Pomocy Społecznej". Następnie, dokumentem PK 268 z dnia 19.07.2018 r. ww. kwotę rozksięgowano w następujący sposób:

1 284,12 zł w rozdziale 85501 – „Świadczenia wychowawcze"

1 284,12 zł w rozdziale 85502 – „Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego"

4 431,76 zł w rozdziale 85504 – „Wspieranie rodziny"

Zgodnie z wyjaśnieniami udzielonymi kontrolującym sieć komputerowa utworzona została na potrzeby wykonywania przez pracowników wszystkich ww. rodzajów działalności w związku z powyższym zachodziła potrzeba podzielenia kosztu i wydatku na odpowiednie rozdziały. Z dokumentacji wewnętrznej nie wynika jednak w jaki sposób dokonywana jest alokacja

kosztów z uwzględnieniem rodzajów działalności prowadzonej przez jednostkę. W powyższym zakresie nie udzielono również kontrolującym stosownych wyjaśnień. W międzyczasie, w dniu 31.07.2018 r. do jednostki wpłynęła faktura za udostępnienie wersji aplikacji „Świadczenia rodzinne – Familia" z obsługą świadczeń „Dobry start" na kwotę 1 537,50 zł. Wobec powyższego dokumentem PK 287 z dnia 31.07.2018 r. dokonano ponownego przeksięgowania części kosztu faktury za wykonanie sieci komputerowej w kwocie 1 537,50 zł z rozdziału 85504 na rozdział 85502, w celu zapewnie środków na pokrycie wydatku w odpowiednim rozdziale tj. 85504 – „Wspieranie rodziny".

4.3. Gospodarka majątkiem trwałym i inwentaryzacja.

Zgodnie z księgami rachunkowymi wartość majątku jednostki wg stanu na dzień 31.12.2017 r. przedstawiała się następująco:

- 011-0 – grunty 2 275 316,99 zł
- 011-1 – budynki i lokale 1 110 477,44 zł
- 011-2 – obiekty inżynierii lądowej i wodnej 23 334,72 zł
- 011-3 – kotły i maszyny energetyczne 6 550,00 zł
- 011-4 – maszyny, urządzenia, aparaty ogólnego zastosowania 43 080,70 zł
- 011-6 – urządzenia technicznie 39 280,42 zł
- 011-7 – środki transportu 239 681,00 zł
- 011-8 – narzędzie, przyrządy, ruchomości i wyposażenie 139 756,76 zł

RAZEM 011: 3 877 478,03 zł

- 013 – pozostałe środki trwałe 474 675,22 zł
- 020 – wartości niematerialne i prawne 199 768,24 zł

Weryfikacji poddano dokumentację dot. gospodarki majątkiem trwałym w tym dokumenty źródłowe, księgi inwentarzowe oraz karty kontowe 011, 013, 011 za okres objęty kontrolą stwierdzając następujące nieprawidłowości:

- Jak wynika z dokumentów źródłowych w 2018 r. jednostka poniosła koszty w wysokości 1 663,20 zł z tytułu opłaty abonamentu radiowo – telewizyjnego. Z dokumentu załączonego do przekazu pocztowego wynika, iż w budynku przy ul. Budowlanych 59 MOPS korzysta z 21 sztuk radioodbiorników. Powyższe dane skonfrontowano z księgami inwentarzowymi stwierdzając, że do ksiąg (w zakresie ww. budynku) wpisano 2 radioodbiorniki. Z wyjaśnień udzielonych kontrolującym przez Dyrektora MOPS wynika, iż wszystkie radioodbiorniki, za które jednostka ponosi koszty związane z opłatą abonamentu stanowią majątek MOPS. Wobec powyższego naruszono zapisy obowiązującej w jednostce *Polityki rachunkowości,* zgodnie z którymi radioodbiorniki (stanowiące sprzęt RTV) bez względu na cenę zakupu

ujmowane są w ewidencji majątku niskocennego prowadzonej w programie komputerowym,

- Zgodnie z zapisami ksiąg inwentarzowych w dniu 12.04.2016 r. do ewidencji wartości niematerialnych i prawnych przyjęto „system kolejkowy" do obsługi petentów na potrzeby Działu Świadczeń Rodzinnych. Powyższy zakup błędnie ujęto w księgach rachunkowych na koncie 020 zamiast na koncie 011, przyjmując jednocześnie błędną stawkę amortyzacji na poziomie 50 %.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, iż księgi inwentarzowe środków trwałych i pozostałych środków trwałych prowadzone są przez pracownika księgowości, który jednocześnie jest odpowiedzialny za ewidencję prowadzoną w księgach rachunkowych na kontach 011 oraz 013. Mając na uwadze powyższe należy rozdzielić obie funkcje na pracowników w taki sposób aby możliwe było przeprowadzanie rzetelnej weryfikacji zgodności sald wartości posiadanego majątku w obu ewidencjach.

Zgodnie z informacjami udzielonymi kontrolującym zasady, terminy oraz metody przeprowadzania inwentaryzacji w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tychach szczegółowo określone zostały w *Instrukcji inwentaryzacyjnej* stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr D/0161/14/2014 Głównego Specjalisty ds. Pomocy Środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach z dnia 22 grudnia 2014 r. w sprawie instrukcji inwentaryzacyjnej MOPS. Jak wskazano w tytule zarządzenia dokument ten podpisany został przez Głównego Specjalistę ds. Pomocy Środowiskowej, a z dniem jego podpisania utraciło moc Zarządzenie Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach nr D/8141/5/95 z dnia 9.02.1995 r. Zastosowana powyżej praktyka polegająca na wydaniu zarządzenia przez głównego specjalistę stoi w sprzeczności z zapisami § 11 ust. 5 statutu MOPS, zgodnie z którymi w zakresie realizacji zadań statutowych MOPS do podejmowania decyzji w formie zarządzeń, regulaminów i instrukcji uprawniony jest Dyrektor MOPS. W myśl zapisów § 6 ust. 1 inwentaryzację środków trwałych, pozostałych środków trwałych objętych ewidencją ilościowo – wartościową i ewidencją ilościową pozabilansową (wyposażenie w użytkowaniu) znajdującą się w księgach inwentarzowych przeprowadza się metodą spisu z natury na podstawie zarządzenia Dyrektora MOPS. Z wyjaśnień udzielonych kontrolującym wynika, iż w okresie objętym kontrolą tzn. na koniec 2016 r. przeprowadzono pełną inwentaryzację majątku jednostki. Zaznaczyć jednak należy, iż Dyrektor MOPS nie wydał w tej sprawie stosownego zarządzenia, naruszając tym samym przytoczone zapisy instrukcji. Zgodnie z zapisami art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości (tj. Dz. U. z 2009, Nr 152, poz.1223) obowiązek i odpowiedzialność za przeprowadzenie inwentaryzacji w formie spisu z natury spoczywa na kierowniku jednostki. W związku z powyższym kierownik jednostki powinien w drodze zarządzenia wewnętrznego określić w szczególności:

- rodzaj składników, które będą inwentaryzowane,

- metodę inwentaryzacji,
- datę przeprowadzenia inwentaryzacji,
- dzień, na który dokonuje się inwentaryzacji,
- skład komisji inwentaryzacyjnej (zespołu spisowego) itp.

Podkreślić należy, iż na opisaną powyżej nieprawidłowość wskazywano już w protokole kontroli z dnia 30.04.2014 r.

Jak wynika z dokumentacji przedłożonej do kontroli pismem z dnia 14.09.2016 r. (adresowanym do dyrektora MOPS i jednocześnie podpisanym przez dyrektora MOPS) określono termin przeprowadzenia spisu z natury tzn. od 17.10.2016 r. do 15.11.2016 r. oraz zaproponowano składy zespołów spisowych. Z informacji przekazanych kontrolującym wynika, że od 2016 r. proces inwentaryzacji majątku odbywa się za pomocą systemu komputerowego oraz przy wykorzystaniu czytników kodów kreskowych. W związku z powyższym środki trwałe oznaczane są etykietami zawierającymi kody kreskowe, spis z natury sporządzany jest za pomocą czytników kodu, a porównanie wyników spisu z ewidencją prowadzoną w elektronicznych księgach inwentarzowych odbywa się w systemie komputerowym. Zaznaczyć należy, że stosowana od 2016 r. metoda inwentaryzacji majątku MOPS nie została opisana w instrukcji inwentaryzacyjnej.

W wyniku spisu z natury przeprowadzonego w dniach od 17.10.2016 r. do 15.11.2016 r. stwierdzono, iż zespoły spisowe w związku z wadliwym działaniem kolektorów pominęły przy spisie niektóre składniki majątku co doprowadziło do znacznych różnic inwentaryzacyjnych. W związku z powyższym podjęto decyzję o przeprowadzeniu inwentaryzacji uzupełniającej, a termin ponownego spisu wyznaczono na dni od 12.12.2016 r. do 16.12.2016 r. Na podstawie wypełnionych i wycenionych w systemie arkuszy spisowych stwierdzono różnice inwentaryzacyjne w postaci niedoborów na kwotę 5 908,89 zł. Niedobory dotyczyły następujących pozostałych środków trwałych ujętych na koncie 013:

- meble kuchenne o wartości 1 720,00 zł,
- pralka candy o wartości 1 050,00 zł,
- lada biurowa o wartości 1 000,89 zł,
- lada biurowa o wartości 2 135,00 zł.

Zgodnie z zapisami protokołu komisji inwentaryzacyjnej sporządzonego na zakończenie inwentaryzacji niedobory uznano za niezawinione, wskazując jednocześnie iż ww. elementy majątku zostały zlikwidowane, jednak protokoły likwidacji nie zostały terminowo przekazane do działu księgowości. Wobec powyższego aktualizacja wartości majątku prowadzona w ewidencji księgowej oraz w księgach inwentarzowych nie była prowadzona na bieżąco. Do protokołu załączono ponadto dokumenty potwierdzające likwidację środków trwałych wskazanych jako niedobory. Dokumentem PK nr 639 z dnia 19.12.2016 r. wyksięgowano

zlikwidowane elementy majątku.

Weryfikacji poddano dokumentację dot. inwentaryzacji przeprowadzonej w 2016 r. stwierdzając następujące nieprawidłowości:

- zgodnie z dokumentacją przedłożoną do kontroli tj. zestawieniem obrotów i sald oraz wydrukiem z ksiąg inwentarzowych na dzień 31.12.2016 r. w majątku jednostki pozostawała nieruchomość gruntowa położona przy ul. Mikołowskiej oddana MOPS w trwały zarząd decyzją nr 1/98 Zarządu Miasta Tychy z dnia 20 maja 1998 r. Wartość wspomnianej nieruchomości zgodnie z ww. ewidencjami wynosiła 70,73 zł. W toku czynności inwentaryzacyjnych prowadzonych przez MOPS w 2016 r. powyższy środek trwały zgodnie z ustawą o rachunkowości poddano inwentaryzacji w drodze weryfikacji, porównując dane wynikające z ksiąg rachunkowych z dokumentami źródłowymi tj. kserokopią przedmiotowej decyzji. Jak wynika z treści ww. dokumentu na dzień wydania decyzji wartość nieruchomości ustalona przez rzeczoznawcę majątkowego wynosiła 190 187,00 zł. W dniu 11.01.2017 r. w związku z przeprowadzoną weryfikacją sporządzono dokument zgodnie z którym: „Zweryfikowano i uzgodniono stan trwałego zarządu nieruchomości, budynków i gruntu. Jest on realny i poprawnie ustalony na dzień 30.12.2016 r.” Nie sposób uznać iż powyższe stwierdzenie jest zgodnie z prawdą, gdyż jak wskazano powyżej wartość wspomnianej nieruchomości wprowadzona do ksiąg rachunkowych tj. 70,73 zł nie została prawidłowo porównana z danymi wynikającymi z decyzji, a tym bardziej mając na uwadze ogólną wiedzę na temat wartości nieruchomości gruntownych trudno uznać, iż była ona realnie ustalona. W zakresie powyższej nieprawidłowości kontrolującym przedłożono notatkę służbową z dnia 17.04.2018 r. oraz korespondencję mailową z pracownikiem Wydziału Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Tychy, z treści których wynika m.in.: iż wartość księgowa ww. nieruchomości wynosi 1 020 237,75 zł. Dokumentem PK nr 698 pod datą 31.12.2017 r. do konta 011 doksięgowano prawidłowo ustaloną wartość gruntu. W odniesieniu do powyższych nieprawidłowości zaznaczyć należy, iż inwentaryzacja w drodze weryfikacji nie powinna polegać jedynie na porównaniu odpowiednich sald kont księgowych z dokumentami, które stanowiły podstawę zapisów na tych kontach oraz ze stanem faktycznym. Celem weryfikacji jest również sprawdzenie poprawności oraz realności każdego z sald podlegających temu rodzajowi inwentaryzacji. Ponadto zgodnie z § 8 ust 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 1911) inwentaryzacja nieruchomości powinna zapewnić porównanie danych wynikających z ewidencji księgowej z ewidencją odpowiednio gminnego, powiatowego

i wojewódzkiego zasobu nieruchomości.

- jak wynika z zestawienia obrotów i sald na dzień 31.12.2016 r. konto 011-2-85203-04 wykazywało saldo WN w kwocie 7,96 zł. Mając na uwadze, iż plan kont MOPS wskazuje, iż na koncie tym ujmuje się wartość budowli, kontrolujące zwróciły się o wyjaśnienie powyższej kwestii. Zgodnie z informacją udzieloną przez pracowników księgowości kwota ujęta na ww. koncie dot. instalacji wodno – kanalizacyjnej zewnętrznej zlokalizowanej w noclegowni miejskiej. Powyższe potwierdzają zapisy w księdze inwentarzowej, z których wynika że w skład ww. instalacji wchodzą wodociąg (o średnicy 25 hhmb, śrdk 40 – 38 mb, śred 50 - 97 mb), hydrant oraz kanalizacja (średnica 150 13 mb,160 mb). Trudno zatem uznać, iż kwota 7,96 zł stanowi realną, rzetelnie ustaloną wartość powyższego środka trwałego.
- nieporównanie wartości pozostałych środków trwałych wynikających z ksiąg inwentarzowych z podziałem na placówki MOPS z odpowiednimi saldami kont analitycznych 013 co przedstawia poniższa tabela:

Pozostałe środki trwałe - stan na 31.12.2016 r.			
Placówka	**Stan z ksiąg inwentarzowych**	**Stan z ksiąg rachunkowych**	**Różnica**
Świetlica	24 329,47	22 030,47	2 299,00
MOPS	189 814,11	192 113,11	- 2 299,00
ŚDS	28 066,47	28 066,47	0,00
Noclegowania	21 394,48	21 394,48	0,00
OIK	45 181,20	45 181,20	0,00
DŚR	72 255,69	72 255,69	0,00
DPZ	57 595,16	57 595,16	0,00
MCH	3 388,00	3 388,00	0,00
MCH – Osoby niepełnosprawne	4 630,00	5 810,00	- 1 180,00
MCH – Osoby starsze	10 318,00	9 138,00	1 180,00

Powyższe różnice świadczą o braku szczegółowej weryfikacji danych wynikających ze spisu i ksiąg inwentarzowych z danymi wynikającymi z ksiąg rachunkowych. Stosownych przeksięgowań w analityce konta 013 dokonano dopiero w dniu 10.11.2017 r.

- w wyniku przeprowadzonego w dniach od 12.12.2016 r. do 16.12.2016 r. spisu z natury z systemu komputerowego przeznaczonego do inwentaryzacji wygenerowano 32 arkusze spisu z natury w tym 3 arkusze o numerach 12006, 15007, 16001 na których spisano wartości niematerialne i prawne. W myśl art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 395 z późn. zm.) wartości niematerialne i prawne podlegają inwentaryzacji w drodze weryfikacji sald. Zgodnie z wyjaśnieniami udzielonymi kontrolującym wykorzystywany do inwentaryzacji program komputerowy automatycznie wygenerował arkusze spisu z natury w zakresie wartości niematerialnych i prawnych, które w celu zachowania ciągłości numeracji arkuszy zostały również wydrukowane i załączone do dokumentacji. Kontrolującym przedłożono ponadto dokumentację potwierdzającą, iż saldo

konta 020 w oparciu o informacje przekazane przez głównego specjalistę ds. informatyzacji MOPS zostało poprawnie zweryfikowane.

Mając na uwadze powyższe stosowany przez jednostkę program komputerowy winien być dostosowany do wymogów określonych w ww. ustawie,

- w zakresie weryfikacji zobowiązań oraz należności, które nie zostały zinwentaryzowane w drodze potwierdzenia sald kontrolującym przedłożono zestawienie pn. *Inwentaryzacja kont na dzień 31.12.2016 r.* W dokumencie tym wyszczególniono m.in. wartość zobowiązań i należności w podziale na poszczególne konta z uwzględnieniem podziałki klasyfikacji budżetowej oraz ze wskazaniem kontrahenta. Nie wskazano natomiast z jakim dokumentem porównano poszczególne salda i czy przeprowadzona weryfikacja potwierdza poprawność, realność i wiarygodność tych sald.
- zgodnie z umową użyczenia nr 50/24/EMP/2013 zawartą w dniu 23.12.2013 r. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej użyczyło MOPS rzeczowe składniki majątku ruchomego w postaci dwóch mobilnych terminali przeznaczonych do przeprowadzania rejestracji danych opisujących sytuację rodziny w trakcie wywiadu środowiskowego. Wartość początkowa jednostki sprzętowej wynosiła 1 469,28 zł. W § 3 ust. 1 pkt 8 przedmiotowej umowy kontrolowana jednostka zobowiązała się do corocznego przeprowadzania inwentaryzacji użyczonego sprzętu, drogą spisu z natury i informowania w formie pisemnej użyczającego o wynikach spisu w terminie wynikającym z art. 26 ustawy o rachunkowości. W toku czynności kontrolnych stwierdzono, iż w okresie objętym kontrolą nie wypełniono ww. postanowień umowy tj. na koniec 2016 r. (kiedy przypadał termin pełnej inwentaryzacji) oraz 2017 r. nie przeprowadzono spisu z natury użyczonych przez Ministerstwo środków trwałych. Powyższe uchybia zapisom załącznika nr 1 ust. 4 pkt 3 do obowiązującej w jednostce polityki rachunkowości zgodnie z którymi: „spis z natury dotyczy także składników aktywów będących własnością innych jednostek, powierzonych jednostce do […] używania. Kopię tego spisu wysłać należy do jednostki będącej ich właścicielem” jak również zapisom art. 26 ust 2. ustawy o rachunkowości,
- wobec faktu, iż w ewidencji majątku niskocennego prowadzonej w elektronicznej księdze inwentarzowej nie ujęto wszystkich radioodbiorników znajdujących się na wyposażeniu MOPS (o czym wspominano już w treści protokołu) w trakcie prowadzonego spisu z natury winny powstać różnice inwentaryzacyjne w postaci nadwyżki 19 szt. radioodbiorników. Z dokumentacji przedłożonej do kontroli wynika, iż inwentaryzacja wyposażenia nie wykazała żadnych różnic. Powyższe sugeruje nierzetelne przeprowadzenie spisu z natury wyposażenia.

4.4. Gospodarka kasowa i druki ścisłego zarachowania

Zasady gospodarki kasowej w jednostce zostały określone w załączniku do polityki rachunkowości nr 6 *Gospodarka pieniężno-kasowa*. W instrukcji zapisano, iż raport kasowy jest znormalizowanym drukiem w którym kolejną numerację nadaje kasjer i wypełniany jest w porządku chronologicznym, tzn. w takiej kolejności w jakiej następują wpłaty i wypłaty. Wszystkie wpłaty i wypłaty kasjer ujmuje w raporcie kasowym wg poniższych zasad:

1. Wpisanie do raportów kasowych wszystkich dowodów indywidualnie z wyjątkiem dowodów przychodowych z kwitariusza przychodowego, a także innych jednorodnych dowodów określających wydatki, które mogą być wpisane pod jedną pozycją określającą numery pokwitowań i dowodów wydatkowych w oparciu o zbiorczy dokument (zestawienie).
2. Wpisanie sum podjętych z banku do kasy na podstawie dowodu przychodowego – KP,
3. Ujęcie wypłat dokonanych w danym dniu w oparciu o zbiorcze listy płac na podstawie sporządzonego przez kasjera dowodu wewnętrznego – KW, w którym należy określić numery i pozycje list oraz ogólne kwoty wypłacone w danym dniu wg poszczególnych list płatniczych.

Wskazano również, iż wypłata gotówki z kasy następuje na podstawie: rachunków, faktur, list płatniczych, list wypłat zasiłków, druków własnych (np. zaliczek, rozliczenia zaliczek, delegacji itp.), oraz na podstawie bankowego dowodu wpłaty.

Stwierdzić należy, iż bankowy dowód wpłaty jest dokumentem wystawionym przez bank i potwierdza operację gospodarczą wpłaty gotówki do banku, a nie operację gospodarczą polegającą na wypłacie z kasy jednostki gotówki. Prawidłowym dokumentem potwierdzającym wypłatę gotówki z kasy, celem wpłaty jej do banku, jest dowód wypłaty – KW.

Weryfikacji poddano raport kasowy dotyczący wydatków oraz dochodów:

- nr 2/18/W za okres od 11 do 19 stycznia 2018 r. w którym ujęto chronologicznie dowody KP dotyczące wpłaty gotówki podjętej z banku na podstawie czeku gotówkowego oraz wpłaty z tytułu rozliczenia zaliczek, dowody KW *Kasa wypłaci* zawierające zbiorcze zestawienie wypłaty zasiłków stałych i okresowych sporządzone na podstawie poszczególnych list zasiłków do wypłaty oraz wnioski o zaliczki. Stwierdzono brak dokumentów KW dotyczących wypłaty gotówki z kasy do banku.
- nr 2/18 za okres od dnia 11 do 19 stycznia 2018 r. stwierdzając, iż zapisy wprowadzono chronologicznie na podstawie poszczególnych dowodów KP. W pozycji np. 5, 6 oraz 7 dokonano zbiorczego ujęcia dowodów wpłat za usługi opiekuńcze. Jednakże do dowodów KP nr 31/2018 na kwotę 378,10 zł, 47/2018 na kwotę 99,50 zł, 52/2018 na kwotę 111,44 zł, 53/2018 na kwotę 75,62 zł, 55/2018 na kwotę 3,98 zł, 56/2018 na kwotę 340,29 zł, nr 94/2018 na kwotę 75,62 zł, 95/2018 na kwotę 139,30 zł podłączono notatki stwierdzające dokonanie wskazanych wpłat przez starszego pracownika socjalnego oraz referenta. Należy zauważyć, iż dla prawidłowego pobrania gotówki od podopiecznego przez pracownika MOPS należy wydać

odpowiednio wypełniony kwit z kwitariusza przychodowego i na jego podstawie dokonać wpłaty gotówki do kasy.

Kontrola wykazała umieszczanie niepełnej dekretacji na poszczególnych raportach kasowych, tj. przykładowo w odniesieniu do wypłaty zasiłków wskazano jedynie konto 240 bez wskazania konta 101 Kasa, a do wpłaty gotówki z banku wskazano jedynie konto 141.

Weryfikacja ujęcia w księgach rachunkowych poszczególnych raportów kasowych wykazała naruszenie art. 14 ust 2 uor wskazującego, iż sposób dokonywania zapisów w dzienniku powinien umożliwiać ich jednoznaczne powiązanie ze sprawdzonymi i zatwierdzonymi dowodami księgowymi. W jednostce sporządza się dokumenty PK *Polecenia księgowania* celem ujęcia w księgach rachunkowych poszczególnych raportów kasowych. Na wskazanych dowodach PK umieszcza się błędną dekretację, tj. niezgodną z jedną z podstawowych zasad rachunkowości, wskazaną w art. 15 uor, jaką jest zasada podwójnego zapisu na kontach księgowych. Zgodnie z nią, każda operacja gospodarcza jest ewidencjonowana na co najmniej dwóch różnych kontach, po dwóch różnych stronach Wn i Ma oraz w identycznej wartości. Przykładowo dla RK nr 2/18/W za okres od 11 do 19 stycznia 2018 r. (dla rachunku wydatków) wystawiono PK nr 16 z dnia 19.01.2018 r. na którym wskazano następującą nieprawidłową dekretację:

Opis operacji	strona Wn konta	strona Ma konta	kwota po str. Wn	Kwota po str. Ma
Raport kasowy 2/18/W	101	101	114 023,31	107 509,96
Środki pieniężne w drodze	141	141	5 000,00	114 000,00
Rozrachunki z pracownikami	234	234	990,00	
Rozrachunki z tyt. wynagrodzeń	231		151,33	
Pozostałe rozrachunki	240		101 368,63	
Razem:			221 533,27	221 533,27

Jak wynika z dziennika za 2018 r. ww. dowód księgowy PK ujęto w księgach rachunkowych w dokumencie RK nr 16 z datą zapisu 19.01.2018 r. wprowadzoną dla wszystkich operacji gospodarczych w nim ujętych, przykładowo podjęcie gotówki czekiem na kwotę 28 000 zł w dniu 11.01.2018 r., wypłatę zasiłków na kwotę 1 806,12 zł w dniu 12.01.2018 r. oraz w kwocie 1 150 zł w dniu 17.01.2018 r., **czym naruszono art. 24 ust 5 pkt 3 uor wskazujący, iż ujęcie wpłat i wypłat gotówką następuje w tym samym dniu, w którym zostały dokonane.** Wskazany raport kasowy ujęto w księgach rachunkowych następującymi zapisami księgowymi:

strona Wn konta	kwota	strona Ma konta	kwota
101-2	114 023,31	101-2	107 509,96
141	5 000,00	141	114 000,00
		130-2-1	5 000,00
		130-2-1	- 107 486,65
240-03, 231, 234	102 509,96	130-2-5	102 509,96
130-2-5	23,31	234	23,31
130-2-5	-23,31	130-2-5	-23,31

Powyższe wskazuje na niezgodne z dekretacją wskazaną na dokumencie PK ujęcie w księgach rachunkowych operacji gospodarczych wyszczególnionych w raporcie kasowym. Ponadto dokonanie ujęcia w księgach operacji gospodarczych jakimi są wypłaty zasiłków w gotówce na koncie 130 nie znajduje uzasadnienia.

Zgodnie z informacją uzyskaną w trakcie kontroli raporty kasowe dla rachunku dochodów budżetowych księguje się przy współudziale programu *Rejestr opłat*. W celu sprawdzenia powiązania zapisów księgowych z dokumentem źródłowym weryfikacji poddano raport kasowy nr 2/18 za okres od dnia 11 do 19 styczeń 2018 r. Dla wskazanego raportu kasowego sporządzono dodatkowy dokument PK nr 3 z dnia 19.01.2018 r. na którym umieszczono następującą, również nieprawidłową dekretację:

Opis operacji	strona Wn konta	strona Ma konta	kwota po str. Wn	Kwota po str. Ma
Raport kasowy	101	101	20 442,66	22 211,87
Środki pieniężne w drodze	141		22 211,87	
Rozrachunki z tyt. dochodów budżetowych		221		20 042,66
Pozostałe rozrachunki do refundacji		240		400,00
Razem:			42 654,53	42 654,53

Weryfikacja dziennika wykazała, iż operacje gospodarcze wyszczególnione w ww. raporcie kasowym ujęto w księgach dokumentami RK 0000000003, RK 0100000001, RK 0100000002, RK 0100000003. Wszystkie z datą zapisu 19.01.2018 r., tj. naruszając art. 24 ust 5 pkt 3 uor. W rejestrze opłat, stanowiącym analitykę do ksiąg rachunkowym, również ujęto wpłaty pod jedną datą 19.01.2018 r., tj. niezgodnie z faktyczną datą wpłaty, pomimo możliwości wprowadzenia w programie daty księgowania oraz daty dowodu. W dokumencie RK 0000000003 ujęto zapis księgowy dotyczący zwrotu wypłaconych świadczeń w kwocie 400 zł zapisem Wn 101-1 oraz Ma 240-07 oraz odprowadzenie gotówki do banku zapisem Wn 141 / Ma 101-1 na kwotę 22 211,87 zł. Pozostałe dokumenty RK stanowiły zbiorcze zestawienia wpłat dokonanych z tytułu zwrotu nienależnie pobranych świadczeń, ujętych w księgach rachunkowych w poszczególnych dziennikach częściowych i odpowiednich rejestrach (np. R61 *Świadczenia wychowawcze ubiegłe*), zapisem 101-1 / 221-1. Zgodnie z informacją, uzyskaną w trakcie kontroli, nie ma możliwości sporządzenia wydruku z ksiąg rachunkowych jednego dokumentu wskazującego ujęcie dokumentu PK nr 3 w księgach rachunkowych,

a dokument PK jest tworzony w celu potwierdzenia dokonania transmisji danych z programu *Rejestru opłat* do ksiąg rachunkowych. Kwestia wskazanego sposobu księgowania nie została uregulowana w polityce rachunkowości, a zgodnie z art. 10 ust 1 pkt 3 uor prowadząc księgi rachunkowe przy użyciu komputera powinna posiadać dokumentację opisującą – wykaz zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych.

Zgodnie z zestawieniem obrotów i sald za 2017 r. obrót gotówkowy MOPS wynosił 5 019 815,04 zł z czego większość operacji dotyczyła działalności związanej z wypłatą różnego rodzaju świadczeń. Wyrywkowej weryfikacji poddano dokumentację wypłacania i rozliczania zaliczek gotówkowych. W 2017 r. jednostka poniosła wydatki gotówkowe np.: z tytułu zakupu paliwa do samochodów służbowych w podziale na niżej wymienione placówki:

–	Dział Pieczy Zastępczej	2 645,88 zł,
–	Noclegownia	5 500,73 zł,
–	Świetlica I	249,61 zł,
–	Świetlica II	249,61 zł,
–	MOPS	13 197,58 zł,
–	Świadczenia Rodzinne	123,31 zł,
–	Środowiskowy Dom Samopomocy	13 775,30 zł
	RAZEM:	**35 742,02 zł**

W celu weryfikacji zasadności wydatków dotyczących zakupu paliwa kontrolujące zwróciły się z prośbą o przedłożenie kart drogowych za 2018 r. Do kontroli przedłożono karty prowadzone odrębnie dla DPZ, MOPS, Noclegowni oraz ŚDS. W zakresie kart prowadzonych przez pracowników Noclegowi stwierdzono, iż są one wypełnianie w sposób lakoniczny bez wyszczególnienie i dokładnego wskazania miejsca z którego i do którego podróż się odbyła i jaki dla danej trasy jest przebieg kilometrów. W każdej z kart w rubryce określającej kolejne punkty podróży wpisywano jedynie „Noclegowania – w/m" ze wskazaniem ogólnej liczby kilometrów przejechanych w ciągu jednego dnia, np.:

- karta drogowa nr 148 / 18 z dnia 1.08.2018 r. z łącznym przebiegiem 24 km,
- karta drogowa nr 149 / 18 z dnia 2.08.2018 r. z łącznym przebiegiem 32 km,
- karta drogowa nr 154 / 18 z dnia 9.08.2018 r. z łącznym przebiegiem 40 km,
- karta drogowa nr 86/ 18 z dnia 4.05.2018 r. z łącznym przebiegiem 53 km,
- karta drogowa nr 91/ 18 z dnia 11.05.2018 r. z łącznym przebiegiem 60 km itp.

Z wyjaśnień udzielonych kontrolującym wynika, że stwierdzenie „w miejscu" oznacza, iż pracownicy Noclegowni w celu wykonywania obowiązków służbowych przemieszczali się

w obrębie miasta. Podobna sytuacja dotyczy kart prowadzonych przez pracowników DPZ, gdzie również nie wyszczególniano kolejnych punktów docelowych trasy, a zapisy w karcie ograniczono jedynie do stwierdzenia „Tychy – w miejscu" i wskazania ogólnej liczby przejechanych kilometrów. Na uwagę zasługuje ponadto fakt, iż dla placówki DPZ karty wypełniano jedynie dwa razy w miesiącu, za każdym razem wpisując podobną liczbę przejechanych kilometrów tj. 200 km lub 220 km np.:

- karta drogowa nr 1/DPZ/2018 z dnia 8.01.2018 r. z łącznym przebiegiem 220 km,
- karta drogowa nr 2/DPZ/2018 z dnia 19.01.2018 r. z łącznym przebiegiem 200 km,
- karta drogowa nr 3/DPZ/2018 z dnia 5.02.2018 r. z łącznym przebiegiem 200 km,
- karta drogowa nr 4/DPZ/2018 z dnia 15.02.2018 r. z łącznym przebiegiem 200 km,
- karta drogowa nr 5/DPZ/2018 z dnia 8.03.2018 r. z łącznym przebiegiem 200 km,
- karta drogowa nr 6/DPZ/2018 z dnia 28.03.2018 r. z łącznym przebiegiem 200 km itd.

Mając na uwadze powyższe trudno uznać karty drogowe wystawiane przez Noclegownię i DPZ za rzetelne. Fakt, iż sposób wypełniania kart drogowych różni się od siebie w zależności od placówki, w której są one sporządzane wynika m.in. z braku unormowań wewnętrznych w zakresie zasad sporządzania kart drogowych. W MOPS nie uregulowano ponadto w jakim terminie i przez kogo karty tę będą weryfikowane w celu rozliczenia kosztów związanych z zakupem paliwa.

Kontrola dokumentów źródłowych wykazała, iż gotówkowo ponoszone są również wydatki z tytułu zakupu żywności dla podopiecznych Noclegowni Miejskiej. W 2017 r. wartość ww. zakupów wynosiła 110 820,55 zł, a do końca drugiego kwartału 2018 r. 57 045,97 zł. Kontroli poddano wyrywkowo wybrane dokumenty magazynowe stwierdzając, iż dowody „Magazyn wyda" sporządzone są za okresy dwutygodniowe, np.:

Nr dokument „Magazyn wyda"	Data wystawienia	Okres w którym wydawano żywność	Wartość wydanych artykułów
23/18/DPNM	**16**.03.2018 r.	**16-31**.03.2018 r.	1 108,80 zł
57/18/DPNM	**2**.07.2018r.	**2-15**.07.2018 r.	580,80 zł
59/18/DPNM	**4**.06.2018 r.	**1-15**.07.2018 r.	174,60 zł
20/18/DPNM	**1**.03.2018 r.	**1-15**.03.2018 r.	693,18 zł
25/18/DPNM	**26**.03.2018 r.	**26-31**.03.2018 r.	349,20 zł

Na uwagę zasługuje również fakt, iż data sporządzenia dokumentu jest wcześniejsza niż data kolejnych dni, w których żywność była wydawana co może sugerować, iż dokumenty te tworzone są „z góry" poprzez przeniesienie danych z faktur zakupu, a nie w oparciu o faktyczne, dzienne rozchody magazynowe. Mając na uwadze fakt, iż żywność wydawana jest codziennie, nie znajduje uzasadnienia sporządzanie dokumentów „Magazyn wyda" za okresy dłuższe niż jeden dzień, zwłaszcza w kontekście weryfikacji rozchodów żywności z uwzględnieniem ilości podopiecznych korzystających z pomocy

w danym dniu. Ponadto, średnia wartość co miesięcznej zaliczki wypłaconej pracownikowi na zakup artykułów spożywczych wynosi ok. 4 000 zł skutkiem czego wydatki te zwiększają obrót gotówkowy jednostki (w skali roku jest kwota ok. 40 tys. zł), pomimo, iż w zakresie tych kosztów MOPS ma możliwość rozliczania się z kontrahentami w formie bezgotówkowej. Zgodnie zaś z § 2 załącznika nr 6 do Polityki rachunkowości MOPS „wszelkie decyzje związane z wykonywaniem dyspozycji pieniężnych zmierzają do stosowania obrotu bezgotówkowego. Występowanie obrotu gotówkowego jest ograniczone do niezbędnego minimum i może dotyczyć tylko wydatków bieżących". Weryfikacja dokumentów magazynowych wykazała również, iż obroty konta 310 zawyżane są o kwoty związane z zakupem gorących posiłków – zup, które dostarczane są do Noclegowni codziennie i na bieżąco są wydawane, a tym samym nie stanowią one zapasów.

Weryfikacji poddano realizację postanowień art. 26 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 395 z późn. zm.) w zakresie aktywów pieniężnych. Kontrolującym przedłożono protokoły inwentaryzacji kasy (w podziale na dochody, wydatki oraz ZFŚS) na ostatni dzień roboczy roku 2016 oraz 2017. W obu przypadkach stwierdzono zerowy stan gotówki w kasie, co zostało potwierdzone z danymi wynikającymi z ostatnich w danym roku raportów kasowych. W zakresie powyższych czynności nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zasady gospodarki drukami ścisłego zarachowania opisane zostały w Załączniku nr 5 do obowiązującej w MOPS *Polityki rachunkowości*. W myśl ww. zapisów do druków ścisłego zarachowania w kontrolowanej jednostce zalicza się:

- czeki gotówkowe,
- kwitariusze przychodowe KP oraz inne asygnaty kasowe KW,
- bloki dowodów „magazyn przyjmie" i „magazyn wyda" w momencie ich ostemplowania i ponumerowania,
- arkusze spisu z natury w chwili ich wydania przewodniczącemu komisji inwentaryzacyjnej,
- karty drogowe w chwili ich wydania.

Weryfikacji poddano przedłożone do kontroli księgi druków ścisłego zarachowania oraz formularze druków objęte ewidencją stwierdzając następujące nieprawidłowości:

- ewidencja obrotu arkuszami spisu z natury prowadzona jest w sposób naruszający zasady określone w załączniku nr 5 do Polityki rachunkowości tj. w księdze nie odnotowano serii i numerów przyjętych i wydanych druków, nie wypełniano rubryk „przychód", „rozchód" oraz „stan", lub w rubryce „stan" wpisywano ilość bloczków bez wskazania liczby, serii i numerów arkuszy. W wielu przypadkach pracownicy nie potwierdzili odbioru arkuszy własnoręcznym podpisem,
- w zakresie wszystkich druków ścisłego zarachowania nie wskazywano serii i numerów

zakupionych i przyjętych na stan druków,

- w przypadku ewidencji druków broszurowych KP– ZFŚS, KW – ZFŚS, KP- PEFRON, KW - PEFRON ilości druków znajdujących się na stanie określano liczbami np.: ½, 2½, bez wskazania serii i numerów tych druków,
- sposób numerowania kart drogowych powoduje, iż w jednostce występują po 3 karty drogowe o dokładnie tych samych numerach. Jak wynika z kart poddanych weryfikacji są one numerowane poprzez podanie kolejnej liczby porządkowej łamanej przez rok. Ewidencje prowadzone są odrębnie dla placówek tj. MOPS, Noclegowni, SDS oraz DPZ. Tylko w przypadku DPZ numer karty dodatkowo łamany jest przez oznakowanie „DPZ", które jednoznacznie identyfikuje kartę. W pozostałych trzech przypadkach numery druków powielają się utrudniając tym samym ewidencję i kontrolę obrotu tymi drukami,
- na kartach drogowych dokonywano skreśleń, wymazywań przy użyciu korektora i poprawek **w zakresie numeru druku co jest niedopuszczalne w kontekście zapobiegania ewentualnym nadużyciom wynikającym z ich stosowania,**
- zgodnie z pkt 6 załącznika nr 5 do Polityki rachunkowości MOPS oznaczenie druków ścisłego zarachowania, które nie posiadają nadanych przez drukarnię serii i numerów dokonuje się m.in.: przez odciśnięcie pieczęci o treści „Druk ścisłego zarachowania", oznaczenie kolejnym numerem ewidencyjnym oraz poprzez umieszczenie obok numeru druku podpisu pracownika odpowiedzialnego za ewidencję. W toku czynności kontrolnych stwierdzono, iż ww. pieczęć umieszczano jedynie na dowodach kasowych KP, KW. Żadnego z druków pracownik odpowiedzialny za ich ewidencję nie opatrzył swoim podpisem.

Zgodnie z treścią pkt. 15 załącznika nr 5 do Polityki rachunkowości: „druki ścisłego zarachowania powinny być inwentaryzowane na ostatni dzień roku obrachunkowego". Kontrolującym przedłożono protokoły kontroli druków ścisłego zarachowania przeprowadzonych na ostatni dzień roku 2016 oraz 2017, w których nie stwierdzono różnic inwentaryzacyjnych. Wobec wskazanych powyżej nieprawidłowości w sposobie prowadzenia ewidencji druków ścisłego zarachowania kontrolujące nie miały jednak możliwości zweryfikowania prawidłowości przeprowadzenia inwentaryzacji ww. druków (z uwagi na brak możliwości porównania stanu faktycznego druków ustalonego w drodze spisu z natury z ewidencją, z której nie wynika kiedy, jakie serie i numery druków zostały przyjęte).

4.5. Zamówienia publiczne

W toku czynności kontrolnych weryfikacji poddano zamówienia udzielone na podstawie art. 138 o ustawy Prawo zamówień publicznych. Dyrektor MOPS zarządzeniem nr D/0161/21/2016 z dnia 20 października 2016 r. wprowadził Regulamin udzielania zamówień publicznych na podstawie art. 138o ustawy Prawo zamówień publicznych

Świadczenie usług opiekuńczych w 2017 r. na rzecz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach osobom uprawnionym, zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 ze zm.)

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż wartość szacunkowa zamówienia została oszacowana na kwotę 1 837 836 zł w tym uwzględniono wartość zamówienia polegającego na powtórzeniu tego samego rodzaju zamówienia stanowiące 40 % zamówienia podstawowego, co stanowiło kwotę 525 096 zł. Wartość zamówienia podstawowego w kwocie 1 312 740 zł została oszacowana jako iloczyn ceny za usługę tj. 16,83 zł (średnia z rozeznania cenowego na podstawie ofert trzech wykonawców) i 78 000 godzin ustalonych jako iloraz środków zaplanowanych na ten cel 1 317 500 zł i ww. ceny za usługę (w zaokrągleniu). **Zaznaczyć należy, iż przy sporządzaniu we wrześniu projektu planu przyjęto do obliczeń 85 000 godzin (średnia z lat 2015-2016 r. 83 392 godziny) i stawkę za godzinę usługi w kwocie 15,50 zł na poziomie roku 2016 r. bez uwzględnienia prognozowanego na dany rok średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych. Wniosek o rozpoczęcie przedmiotowego postępowania jest datowany na 6.12.2016 r. w tym dniu jednostka dokonywała zmian planu jednakże nie wnioskowała o zmianę w zakresie środków przewidzianych na usługi opiekuńcze pomimo wzrostu stawki za usługę.**

W postępowaniu wpłynęły dwie oferty, najkorzystniejszą ofertą wg kryterium cena 60 % kwalifikacje zawodowe i doświadczenie kadry 40 % z otrzymaną łączną ilością punktów 97,82 złożyła [redacted] prowadząca NZOZ Zespół Medyczno Opiekuńczy. Umowa nr 144/342/16 z dnia 22.12.2016 r. została zawarta z NZOZ Zespół Medyczno Opiekuńczy [redacted] z Dąbrowy Górniczej na świadczenie usług opiekuńczych na terenie Miasta Tychy, w miejscu zamieszkania osób uprawnionych w 2017 r. w ilości 78 000 godzin po cenie brutto 16,50 zł za godzinę co stanowi 1 287 000 zł brutto. **W październiku wartość umowy została zrealizowana tj. zgodnie z fakturami wystawianymi za okresy miesięczne (w rozliczeniu usług opiekuńczych za poszczególne miesiące nie wskazywano dat ich świadczenia), łączna wartość faktur za okres od I do X 2017 r. stanowiła kwotę 1 315 694 zł, co stanowi różnicę 28 694 zł.**

Wobec przewidzianej w zamówieniu podstawowym możliwości udzielenia zamówienia polegającego na powtórzeniu tego samego rodzaju usług 4.10.2017 r. do dyrektora wpłynął wniosek o rozpoczęcie postępowania w sprawie udzielenia zamówienia w trybie art. 67 ust. 1 pkt 6 którego wartość oszacowano na kwotę 305 000 zł. Pismem z dnia 26.10.2017 r. dyrektor powołał skład komisji przetargowej do przeprowadzenia ww. postępowania w dniu 30.10.2017 r. Do złożenia oferty zaproszono dotychczasowego wykonawcę i w wyniku negocjacji zawarto z nim w dniu 30.10.20017 r. umowę na kwotę 304 986 zł. na świadczenie

dodatkowych 18 484 godzin. **W § 17 umowy wskazano, iż umowa wchodzi w życie z dniem podpisania, z mocą obowiązywania od dnia następującego po dniu wyczerpania wartości umowy nr 144/342/16 i zostaje zawarta do dnia 31.12.2018 r. W analizie wykonania dwóch wyżej wymienionych umów na usługi świadczone w 2017 r. stwierdza się jednakże, że łączna wartość tych umów została przekroczona o kwotę 1 320 zł tj. łączna wartość umów stanowi kwotę 1 591 986 zł, a poniesione wydatki wyniosły 1 593 306 zł.**

Powyższe świadczy o braku merytorycznej kontroli przy ponoszeniu wydatków. Weryfikacji poddano świadczenie usług opiekuńczych konfrontując rozliczenia usług opiekuńczych z wyszczególnieniem wszystkich usługobiorców z wartością wynikającą z faktur nr 11/2017 z dnia 31.01.2017 r. na kwotę 120 846 zł, nr 61/2017 z dnia 31.03.2017 r. na kwotę 137 155 zł, nr 179/2019 z dnia 31.07.2017 r. na kwotę 131 125,50 zł nie stwierdzając niezgodności. Ponadto sprawdzono na przykładzie sześciu przypadków przebieg świadczonych usług opiekuńczych począwszy od wniosku poprzez wywiad, zlecenia wykonania usługi opiekuńczej, wydanie decyzji oraz rozliczenie godzin świadczonych usług. W zakresie tym nie stwierdzono nieprawidłowości.

Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na rzecz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach w 2018 r.

W dniu 24.10.2017 r. na podstawie rozeznania cenowego, w którym zapytano o koszt specjalistycznych usług opiekuńczych w ilości 10 900 godzin uzyskano wycenę za godzinę usługi na poziomie 30 zł. Wartość szacunkową ustalono na poziomie 325 343 zł w tym zamówienie podstawowe 232 388 zł tj. 7 746 godzin (do wysokości środków zabezpieczonych w planie finansowym) oraz 40% zamówienia podstawowego jako zamówienie polegające na powtórzeniu wykonania podobnych usług 92 955 zł.

W ogłoszeniu wskazano, że warunkiem udziału w postępowaniu jest wykazanie, że wykonawca jest ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w zakresie prowadzonej działalności związanej z przedmiotem zamówienia na sumę gwarancyjną nie mniejsza niż 50 000 zł przy czym słownie wskazano sto pięćdziesiąt tysięcy złotych.

W postępowaniu tym ofertę złożyła tyko jedna firma tj. NZOZ Zespół Medyczno Opiekuńczy [redacted] z Dąbrowy Górniczej na kwotę 232 380 zł. Oferta odpowiadała wszystkim warunkom i wymaganiom określonym w ogłoszeniu. W wyniku przeprowadzonego postępowania podpisano z wykonawcą w dniu 11.12.2017 r. umowę nr 147/342/17 na świadczenie przedmiotowych usług w ilości 7 746 godzin w 2018 r. ze stawką 30 zł za godzinę.

W ww. postępowaniach dopełniono obowiązków proceduralnych w zakresie

przeprowadzania postępowań w oparciu o ustawę pzp i obowiązujący regulamin.
Zauważa się jednakże, iż we wszystkich ww. postępowaniach we wnioskach o ich rozpoczęcie brakuje opinii głównego księgowego o zabezpieczeniu środków finansowych.

Weryfikacji poddano również zamówienia poniżej 30 000 euro przeprowadzone w oparciu o zarządzenie nr D/0161/02/2014 z dnia 14 lutego 2014 r. w sprawie ramowych procedur udzielania zamówień publicznych do wartości szacunkowej stanowiącej równowartość 14 000 euro wraz z zarządzeniami zmieniającymi nr D/0161/10/2014 z dnia 16 lutego 2014 r., nr D/0161/3a/2016 z dnia 26 lutego 2016 r., nr D/0161/1b/2018 z dnia 2 stycznia 2018 r.
Zgodnie z ww. regulaminem dla zamówień do 6 000 euro przeprowadza się pisemne postępowanie, zapraszając do składania ofert co najmniej trzech wykonawców. Zamawiający udziela zamówienia na podstawie dokumentacji z wykonanych czynności, temu z wykonawców który zaoferował najkorzystniejszą ofertę.
Sprawdzeniu poddano dokumentację dotyczącą udzielenia w 2018 r. zamówień publicznych polegających na zakupie artykułów spożywczych i żywności na potrzeby podopiecznych Noclegowni Miejskiej. Zgodnie z ww. dokumentacją przeprowadzone zostały 3 odrębne postępowania dotyczące zakupu wędlin, chleba oraz produktów spożywczych. Wartość każdego z ww. zamówień oszacowano na kwotę poniżej 6 000 euro. W odpowiedzi na zaproszenia wystosowane do dostawców wędlin złożone zostały 4 oferty. Na dwóch ofertach wykonawcy wycenili poszczególne artykuły wędliniarskie, nie wskazali jednak jakiej jednostki miary cena dotyczy. Dwaj pozostali kontrahenci zaoferowali cenę w przeliczeniu na 1 kg. Dla porównania wartości złożonych ofert pracownik przyjął, iż wszystkie oferty wycenione zostały w ten sam sposób tj.: z podaniem cen za 1 kg danego artykułu. **Prawidłowa praktyka powinna polegać na zwrocie niekompletnych ofert wykonawcom z prośbą o ich uzupełnienie. Nie wskazanie w ofercie gramatury artykułów dla których proponowana jest cena powoduje, iż oferty te są nieporównywalne**. Ponadto, przyjęcie przez pracownika za pewnik, że ceny podane zostały w odniesieniu do 1 kg artykułu nie może być uznane za działanie prawidłowe. W przypadku zamówienia dotyczącego artykułów ogólnospożywczych złożone zostały 3 oferty, w których wykonawcy wycenili te same co do rodzaju produkty jednak w przypadku kilku z nich podali różną gramaturę. Mimo to oferty te zostały ocenione bez stosowanego przeliczenia cen, umożliwiającego ich rzetelne porównanie.
Weryfikacji poddano również zamówienie na zakup środków czystości.**W dniu 22.01.2018 r. ustalono wartość szacunkową dla części zamówienia na środki czystości tj. w kwocie 6 911,30 zł netto do wysokości zabezpieczonej w budżecie w kwocie 8 500 zł** (cała

wartość zamówienia 13 822,60 zł netto). Wykonanie usług w roku poprzednim stanowiło kwotę 16 473,25 zł. Zauważa się ponadto, iż zaplanowane środki odpisu na ZFŚS jak wynika z dalszej części protokołu zostały natomiast zawyżone. Zapytanie ofertowe na przedmiotową dostawę na okres od podpisania umowy do 31.08.2018 r. skierowano do trzech wykonawców. Zgodnie z przedłożoną dokumentacją w odpowiedzi na ogłoszenie wypłynęła tylko jedna oferta na kwotę 6 328,38 zł złożona przez LAMS Sp. z o.o., z którą podpisano umowę na przedmiotową dostawę. **Następnie w dniu 24.07.2018 r. MOPS podpisał z tym dostawcą kolejną umowę na zakup środków czystości do 31.12.2018 r. na kwotę 8 642,58 zł bez zastosowania obowiązującego regulaminu.**

Przy zamówieniach o wartości szacunkowej mieszącej się w przedziale od 6 000 euro do 30 000 euro zgodnie z regulaminem wyboru najkorzystniejszej oferty dokonuje się po ogłoszeniu zamówienia na stronie BIP jednostki.

Weryfikacji poddano następujące zamówienia:

Świadczenie usług w zakresie sprzątania i utrzymania czystości w 2018 r. w pomieszczeniach MOPS przy ul. Budowlanych 59, ul. Barona 30, ul. Katowickiej 229/3

Wartość szacunkowa zamówienia na 2018 r. została ustalona w dniu 30.11.2017 r. w kwocie 40 002,57 zł brutto dla 1 357,75 m² powierzchni. Zgodnie z wnioskiem o rozpoczęcie postępowania na realizację zamówienia zabezpieczono kwotę 43 200 zł. W odpowiedzi na ogłoszenie wpłynęła tylko jedna oferta na kwotę 43 086,84 zł brutto ze stawką 2,64 zł brutto za m² powierzchni złożona przez Zakład Zieleni PLATAN – [redacted]. W dniu 19.12.2017 r. podpisano przedmiotową umowę z ww. wykonawcą.

Następnie przeprowadzono kolejne postępowanie w zakresie sprzatania i utrzymania czystości w pozostałych pomieszczeniach zajmowanych przez MOPS. Zgodnie z wyjaśnieniami jednostka przeprowadziła dwa odrębne postępowania na przedmiotowe usługi, ponieważ w 2017 r. usługi te świadczone były przez osobę, która wypowiedziała umowę. Zaznaczyć należy, że łączna wartość obu postępowań nie powoduje zmiany zastosowanej procedury.

Świadczenie usług w zakresie sprzątania i utrzymania czystości w 2018 r. w pomieszczeniach MOPS przy ul. Andersa 6, ul. Arkadowa 2a, ul. Batorego 57 (Placówka wsparcia dla dzieci i młodzieży, Punkt terenowy nr 2), ul. Grota Roweckiego 42, ul. Zaręby 7, ul. Przejazdowa 8, ul. Wejchertów 5, ul. Narcyzów 24,

W dniu 21.12.2017 r. jednostka ogłosiła odrębne postępowanie na usługi w zakresie sprzątania w ww. punktach. Postępowanie zostało jednak unieważnione ponieważ w wyznaczonym terminie nie wpłynęła żadna oferta. W dniu 11.01.2018 r. ogłoszono kolejne postępowanie w którym podzielono postępowanie na części: pierwsza dotyczyła punktów

przy ul. Andersa 6, ul. Arkadowa 2a, ul. Batorego 57 (Placówka wsparcia dla dzieci i młodzieży, Punkt terenowy nr 2) – 469,93 m² powierzchni i 126,46 m² okien, a druga dotyczyła pozostałych punktów o łacznej powierzchni 182,11 m² i 27,10 m² okien. W odpowiedzi na ogłoszenie wpłynęły dwie oferty:

- do części pierwszej: oferta nr 1 na kwotę 80 826,41 zł złożona przez Będzińskie Przedsiębiorstwo Budowlane oraz oferta nr 2 na kwotę **21 688,60** zł złożona przez Zakład Zieleni PLATAN – [redacted] ze stawką 4 zł brutto za m²,
- do części drugiej: oferta nr 1 na kwotę 30 756,05 zł złożona przez Będzińskie Przedsiębiorstwo Budowlane oraz oferta nr 2 na kwotę **8 230,52** zł złożona przez Zakład Zieleni PLATAN – [redacted] ze stawką 4 zł brutto za m².

Z przedłożonej dokumentacji z dnia 8.01.2018 r. z wykonanych czynności ustalenia wartości szacunkowej wynika, iż wartość szacunkowa zamówienia została ustalona na kwotę 19 746,62 zł brutto, a we wniosku o rozpoczęcie postępowania wskazano 20 000 zł jako kwotę środków finansowych zabezpieczonych w planie finansowym.

Zgodnie z protokołem jako najkorzystniejszą ofertę wg. kryterium 100 % cena wybrano ofertę Zakład Zieleni PLATAN – [redacted] w obydwu częściach, po zwiększeniu kwoty na sfinansowanie zamówienia. W protokole brakuje jednak potwierdzenia głównego księgowego o dokonanym zwiększeniu, a w przedłożonej do kontroli dokumentacji nie znajdował się dokument potwierdzający, iż nastąpiło zwiększenie środków na ten cel. Na stronie BIP jednostki zamieszczono wynik przeprowadzonego postępowania tj. dla I-części na kwotę 21 688,60 zł, dla drugiej części na kwotę 8 230,52 zł. Tymczasem w zawartej umowie nr 20/2018 z dnia 22.01.2018 r. określono dla I- części zadania kwotę 22 294,96 zł brutto, a w umowie nr 21/2018 z dnia 22.01.2018 r. dla II- części zadania kwotę 8 465,52 zł brutto.

Powyższa różnica wynika z faktu, iż oferty były szacowane na 11 miesięcy, a w umowie zgodnie z ogłoszeniem o zamówieniu skalkulowano wartość usług również częściowo za styczeń od dnia jej podpisania.

<u>Dostawa oleju opałowego do noclegowni w 2018 r.</u>

Ustalenia wartości szacunkowej zamówienia dokonano zgodnie z art.34 ust.1 pkt.1 ustawy pzp na kwotę 54 321,30 zł brutto dla 18 000 litrów oleju. Zgodnie z wnioskiem o wszczęcie postępowania jednostka posiadała środki zabezpieczone w planie finansowym w kwocie 55 000 zł. W odpowiedzi na ogłoszenie wpłynęła tylko jedna oferta na kwotę 53 280 zł złożona przez dotychczasowego dostawcę PUHP UNI NAFT HANDEL PALIW [redacted], z którym w dniu 22.12.2018 r. zawarto przedmiotową umowę. Nie stwierdzono uchybień w przeprowadzonym postępowaniu.

Dostawa gorących posiłków do noclegowni w 2018 r.

Zgodnie z wnioskiem o wszczęcie postępowania jednostka posiadała środki zabezpieczone w planie finansowym w kwocie 75 000 zł. W odpowiedzi na ogłoszenie wpłynęła tylko jedna oferta na kwotę 75 883,50 zł, która spełniała wszystkie wymagania określone w ogłoszeniu, a została złożona przez dotychczasowego dostawcę [redacted] i [redacted] BAR Mimoza s.c., z którą w dniu 22.12.2018 r. zawarto przedmiotową umowę na dostawę zup w ilości 0,5 litra na osobę za 3,30 zł w ilości 63 porcje przez 365 dni. W protokole z postępowania odnotowano, iż zamawiający zwiększył kwotę przeznaczoną do realizacji zadania do wysokości najkorzystniejszej oferty Nie stwierdzono uchybień w przeprowadzonym postępowaniu.

Zakup samochodu osobowego do noclegowni

Ustalenia wartości szacunkowej zamówienia dokonano na podstawie uzyskanych ofert handlowych z czterech salonów w średniej kwocie 70 953 zł. Zgodnie z wnioskiem o wszczęcie postępowania z dnia 19.04.2018 r., jednostka miała zabezpieczone środki w planie finansowym w § 6060 w kwocie 71 000 zł. W ogłoszeniu o zamówieniu na dostawę fabrycznie nowego samochodu zawarto wymóg dostawy w terminie 3 m-cy od zawarcia umowy. Oprócz zamieszczenia ogłoszenia na stronie BIP jednostki o zamówieniu poinformowano dodatkowo czterech dostawców. W odpowiedzi na ogłoszenie wpłynęła zgodnie z przedłożoną dokumentacja tylko jedna oferta na kwotę na kwotę 71 500 zł złożona przez Śląskie Centrum Mario CAR Sp. z o.o. spółka komandytowa. Zamawiający wezwał oferenta do uzupełnienia oferty i jej poprawienia w związku z faktem, iż zawierała dodatkowo płatne elementy wyposażenia tj. podgrzewane fotele koszt 900 zł nie wymagane w opisie przedmiotu zamówienia. Po poprawieniu przez oferenta złożonej oferty zawarto w dniu 9.05.2018 r. z ww. dostawcą umowę na zakup Peugeot Partner Tepee za kwotę 70 600 zł z terminem dostawy do 3 m-cy od dnia podpisania umowy. **Dostawa samochodu nastąpiła z uchybieniem terminu ustalonego w umowie tj. w dniu 12.09.2018** r. i z taką datą wystawiono fakturę nr 1/001/001/00176/2018 na kwotę 69 700 zł. Z przedłożonej dokumentacji wynika, że produkcja tego modelu samochodu została zakończona i zaproponowano jednostce wersję bez automatycznego systemu hamowania i czujnika zmierzchu i deszczu (których wartość opiewała na kwotę 2 750 zł), a w to miejsce zaoferowano poduszki kurtynowe dla pierwszego i drugiego rzędu foteli oraz kierownicę 3 ramienną skórzaną o łącznej wartości 1 250 zł. Po wyrażeniu przez dyrektora MOPS zgody na ww. zmianę zawarto stosowny aneks do umowy w której wskazano nową cenę za samochód w wysokości 69 700 zł.

Zauważyć jednak należy, iż obok ww. zmian mających wpływ na cenę zmieniono również wysokość zastosowanego rabatu tj. w pierwszej kalkulacji zastosowano rabat

stanowiący 25,5969 %, a w zmienionej kalkulacji zastosowano rabat w wysokości 25,3529 %, co spowodowało, iż wycena była w efekcie wyższa o 216,05 zł.

Sprzedaż samochodu

Kontrolowana jednostka w związku z nabyciem nowego samochodu dokonała sprzedaży starego awaryjnego środka transportu marki Opel Vivaro 1,9, 9 –osobowy, rok produkcji 2004. Jednostka zleciła wycenę samochodu ponosząc za tę usługę koszt 400 zł. Samochód został wyceniony na kwotę 11 000 zł i taką też cenę wskazano w ogłoszeniu o sprzedaży jako cenę wywoławczą. W odpowiedzi na ogłoszenie wpłynęła tylko jedna oferta z ceną 11 501 zł i po takiej cenie dokonano sprzedaży samochodu.

Zgodnie z załącznikiem do zarządzenia nr 0050/238/17 Prezydenta Miasta Tychy z dnia 28 lipca 2017 r. tj. Instrukcją gospodarowania składnikami rzeczowymi majątku ruchomego oraz wartościami niematerialnymi i prawnymi **w jednostkach organizacyjnych Miasta Tychy przy gospodarowaniu zbędnymi składnikami majątku uwzględnia się w pierwszej kolejności potrzeby innych jednostek organizacyjnych miasta Tychy**. Zbędne lub zużyte składniki majątku, których nie udało się przekazać innym jednostkom mogą być przedmiotem: sprzedaży; oddania w najem lub dzierżawę, użyczenia, darowizny, nieodpłatnego przekazania. **Z przedłożonej dokumentacji oraz wyjaśnień złożonych w trakcie kontroli wynika, iż jednostka nie dokonała takiego rozeznania wśród jednostek organizacyjnych Miasta.** Jednostka dopełniła wymogu wynikającego z § 3 pkt 3 ww. zarządzenia w zakresie uzyskania zgody Prezydenta Miasta Tychy w zakresie decyzji o zagospodarowaniu zbędnych składników majątku.

Weryfikacji poddano zapisy na koncie 139 – inne rachunki bankowe na którym ewidencjonowane są wadia i środki dotyczące zabezpieczenia należytego wykonania umowy. **Stwierdzono, iż do wszystkich zwrotów wadiów i zabezpieczeń należytego wykonania umowy na koncie 139 dokonywany jest dodatkowy dekret w postaci technicznego zapisu ujemnego po obu stronach konta, co jest niezgodne z polityką rachunkowości oraz obowiązującym rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont (…). Zapis ten ponadto powoduje zaniżanie faktycznych obrotów na koncie. Stwierdzono ponadto iż:**

- **nie dokonano zwrotu odsetek od wadium w kwocie 300 zł wpłaconego przez dwóch oferentów zamówienia na dostawę samochodu,**
- **w dniu 21.11.2017 r. dokonano zwrotu wadium w kwocie 100 000 zł wpłaconego w dniu 17.11.2017 r., a odsetki zwrócono dopiero w dniu 5.01.2018 r. w kwocie 13,76 zł,**
- **w dniu 5.01.2018 r dokonano zwrotu wadiów w łącznej kwocie 75 347,50 zł tj.:**

- wadium w kwocie 5.000 zł wpłaconego 24.11.2016 r,

- wadium w kwocie 5 997,50 zł wpłaconego 12.11.2016 r.,

- wadium w kwocie 30 000 zł wpłaconego 13.12.2016 r.,

- wadium w kwocie 34 350 zł wpłaconego 20.12.2016 r.,

wraz z odsetkami w kwocie 1 045,94 zł podczas gdy odsetki wyliczone według obowiązującej przez cały okres stopy procentowej 1,2556 % poza październikiem, w którym obowiązywała stawka 1,4156% (zgodnie z przedłożoną do kontroli dokumentacją) przy uwzględnieniu miesięcznej kapitalizacji odsetek stanowią kwotę 1 011,39 zł. Oznacza to, iż nienależnie dokonano zwrotu odsetek w kwocie 34,55 zł.

4.6. Rozpatrywanie wniosków o dofinansowanie ze środków z PFRON w 2018 r.

Na podstawie art. 35 a ust. 3 w związku z art. 35a ust. 1 pkt 7, pkt 8 i art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 2046 ze zm.), rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2015 poz.926) i uchwały nr XLV/739/18 Rady Miasta Tychy z dnia 22 lutego 2018 r. w sprawie wykorzystania środków na finansowanie zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej przekazanych do realizacji powiatom z uwzględnieniem planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2018 roku MOPS udziela przedmiotowych dofinansowań. Ponadto Instrukcją nr 1/2018 z dnia 23.02.2018 r. Dyrektor MOPS określił kryteria i zasady rozpatrywania wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON.

W toku czynności kontrolnych weryfikacji poddano wnioski o dofinansowanie:

- Likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych

Zgodnie z ww. uchwałą na dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych zaplanowano 200 000 zł dla 21 osób.

Zgodnie z przedłożoną dokumentacją do dnia 11.10.2018 r. do MOPS wpłynęło 51 wniosków na łączną kwotę 573 035,47 zł. Zawarto 31 umów o dofinansowanie do łącznej wartości 200 362,42 zł, a dokonano faktycznej wypłaty środków na kwotę 92 526,79 zł.

W ww. instrukcji zapisano, iż program likwidacji barier w komunikowaniu się zostaje zawieszony. Jego uruchomienie będzie możliwe w przypadku, gdy zakup określonego przedmiotu umożliwi komunikację w zakresie podstawowych potrzeb pomiędzy osobą niepełnosprawną, a opiekunem lub w przypadku powstania na koniec roku oszczędności z rozliczeń wcześniej zawartych umów. Z przedłożonej ewidencji wynika, iż w tym zakresie wpłynęły dwa wnioski w marcu 2018 r. przy czym jeden wniosek został

ostatecznie załatwiony 11.05.2018 r. poprzez wypłatę dofinansowania w kwocie 13 000 zł, natomiast w zakresie drugiego wniosku na kwotę 1 980 zł w przedłożonej ewidencji brakuje informacji co do jego rozpatrzenia.

Weryfikacji poddano cztery losowo wybrane wnioski na dofinansowanie likwidacji barier technicznych i architektonicznych tj. BA/1/2018 z dnia 3.01.2018 r., BA/6/2018 z dnia 31.01.2018 r., BT/4/2018 z dnia 29.03.2018 r., BT/5/2018 z dnia 7.06.2018 r., nie stwierdzając nieprawidłowości.

- Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.

Zgodnie z ww. uchwałą na dofinansowanie w powyższym zakresie zaplanowano 200 000 zł dla 180 osób. Z przedłożonej do kontroli dokumentacji wynika, iż do dnia 20.08.2018 r. do MOPS wpłynęło 227 wniosków na dofinansowanie w wyniku czego dokonano dofinansowania na łączną kwotę 199 486 zł. W ww. Instrukcji uregulowano: „w pierwszej kolejności dofinansowaniem zostaną objęte osoby niepełnosprawne zgodnie z datą wpływu wniosku:

- dzieci w wieku do 16 lat oraz osoby do 24 roku życia uczące się i nie pracujące ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
- osoby dorosłe ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub orzeczeniem równoważnym, które nie otrzymały dofinansowania w latach 2016, 2017,
- osoby dorosłe z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności lub orzeczeniem równoważnym, które nie otrzymały dofinansowania w latach 2016, 2017.

Środki finansowe na dofinansowanie do Turnusów Rehabilitacyjnych zostaną w 50% przeznaczone dla osób spełniających kryteria z ustawy „Za życiem”(art.4 ust.3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” Dz. U. 2016r., poz.1860) oraz w 50% dla pozostałych w/w osób.” Weryfikacji poddano dwa wnioski:

- nr 23/2018 z dnia 27.02.2018 r.- informacja o przyznanym dofinansowaniu została sporządzona w dniu 22.03.2018 r. Nie dotrzymano 7 dniowego terminu (określonego w § 8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Pracy Polityki Socjalnej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych) przekazania środków na rachunek organizatora turnusu, gdyż jego oświadczenie wpłynęło w dniu 7.06.2018 r. a przelew został zrealizowany 18.06.2018 r.
- nr 99/2018 z dnia 5.03.2018 r. nie został rozpatrzony pozytywnie z uwagi na wyczerpanie środków stanowiących 50 % środków dla tej grupy beneficjentów określonej w Instrukcji Dyrektora, co potwierdziła przedłożona dokumentacja.

4.7. Kontrola prowadzonych postępowań oraz procedury windykacji.

Decyzje administracyjne w sprawach przyznawania świadczeń pomocy społecznej powinny być podejmowane zgodnie z terminem określonym w art.35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, bez zbędnej zwłoki. Niezwłocznie powinny zostać załatwione sprawy, które mogą być rozpatrzone w oparciu o dowody przedstawione przez stronę łącznie z żądaniem wszczęcia postępowania lub w oparciu o fakty i dowody powszechnie znane albo znane z urzędu organowi, przed którym toczy się postępowanie, bądź możliwe do ustalenia na podstawie danych, którymi rozporządza ten organ. Każde postępowanie musi zakończyć się wydaniem decyzji, w której strona jest informowana o rozstrzygnięciu sprawy, podejmowanych czynnościach, przepisach, którymi organ się kierował w toku postępowania. Organ może wydaną przez siebie decyzję zmienić lub uchylić jeżeli sytuacja wymaga takich działań bądź wznowić postępowanie, które zakończyło się już wydaniem decyzji.

W trakcie czynności kontrolnych dokonano weryfikacji losowo wybranych decyzji wydanych przez MOPS:

- Decyzjami DPO.81230/W/2100/2017 oraz DPO.81210-D-2101/2017 z dnia 31.01.2017 r. przyznano w okresie 01.01.2017 r. – 31.03.2017 r. zasiłek okresowy w wysokości 282,15 zł m-cznie oraz udzielono pomocy w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" w formie świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności w wysokości 100 zł m-cznie. Ponadto strona od dnia 28.02.2017 r. została uczestnikiem programu zatrudnienia socjalnego. **Z uwagi na nieobecność strony na zajęciach w Centrum Integracji Społecznej, decyzją nr 4/2017 z dnia 23.03.2017 r. zaprzestano realizacji indywidualnego programu zatrudnienia o czym pisemnie poinformowano Dyrektora MOPS w Tychach (data wpływu pisma do MOPS 24.03.2017 r.). Pomimo, iż MOPS od miesiąca marca 2017 r. był w posiadaniu informacji, które stanowiły podstawę do uchylenia decyzji zgodnie z zapisami art. 11 ust. 2 u.p.s., decyzje przyznające zasiłki na okres 01.01.2017 r. – 31.03.2017 r. zostały uchylone dopiero 28.11.2017 r. przy rozpatrywaniu kolejnego wniosku strony o przyznanie pomocy.** Mimo, iż oba świadczenia zostały przyznane na mocy decyzji wydanych 31.01.2017 r., **decyzję żądającą zwrotu świadczenia w kwocie 282,15 zł dot. zasiłku okresowego wydano 2 miesiace od jej uchylenia tj. 26.01.2018 r., natomiast decyzję żądającą zwrotu świadczenia w kwocie 100 zł dot. zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności w ramach programu rządowego wydano dopiero po pół roku 15.05.2018 r.**
- Decyzją nr DPO.81210/D/10934/2017 z dnia 14.09.2017 r. przyznano w okresie od 1.10.2017 r. do 31.12.2017 r. pomoc w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa

w zakresie dożywiania" w formie świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności. Podczas aktualizacji wywiadu przeprowadzonej 11.01.2018 r. na okoliczność złożenia przez stronę kolejnego wniosku o zasiłek celowy na zakup żywności, zasiłek na pokrycie kosztów żywienia syna w przedszkolu oraz zasiłek w ramach wieloletniego programu „Pomoc…" ustalono, iż 27.11.2017 r. zmieniła się sytuacja rodzinna strony w związku z wyprowadzką córki, której również przysługiwał zasiłek. W związku z zapisami art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej decyzję administracyjną zmienia się lub uchyla na niekorzyść strony bez jej zgody w przypadku zmiany przepisów prawa, zmiany sytuacji dochodowej lub osobistej strony, pobrania nienależnego świadczenia, a także można zmienić lub uchylić decyzję, jeżeli wystąpiły przesłanki, o których mowa w art. 11, art. 12 i art. 107 ust. 5 u.p.s. Wobec powyższego 18.01.2018 r. zmieniono przedmiotową decyzję. W aktach brakowało pisemnego potwierdzenia odbioru decyzji, wobec czego nie można wskazać kiedy decyzja stała się prawomocna. **Decyzję żądającą zwrotu nienależnie pobranego świadczenia wydano dopiero 30.04.2018 r., a przekazano do wysyłki 17.05.2018 r.**

- Decyzją nr DPO.81212/D/4450/2017 z dnia 3.04.2017 r. przyznano pomoc w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" w formie świadczenia pieniężnego w okresie od 1.04.2017 r. do 30.06.2017 r. w kwocie 100 zł miesięcznie dla każdego członka rodziny (łącznie 600 zł m-cznie). Po upływie okresu zasiłkowego został złożony kolejny wniosek o pomoc w zakresie dożywiania. Decyzją DPO.81212/D/9003/2017 z dnia 12.07.2017 r. ponownie przyznano prawo do zasiłku w kwocie 120 zł m-cznie (łącznie 720 zł m-cznie) na okres od 1.07.2017 r. do 30.09.2017 r. W dniu 19.09.2017 r. do pracownika socjalnego zgłosiła się córka strony z informacją, iż od maja br. nie zamieszkuje w domu rodzinnym. Sytuacja ta miała niewątpliwy wpływ na kryterium dochodowe wg którego przyznawane są świadczenia. Na podstawie dokumentów będących w posiadaniu przez MOPS rodzina od lipca nie kwalifikowała się do korzystania z pomocy, ponadto wystosowano do strony pismo z prośbą o uzupełnienie dokumentów potwierdzających dochody w maju 2017 r. Mimo prawidłowo doręczonego pisma strona nie przedstawiła wnioskowanych dokumentów, co zostało uznane za brak współdziałania z pracownikiem socjalnym i w myśl art. 11 ust. 2 ups stanowi podstawę do uchylenia decyzji o przyznaniu świadczenia. W wyniku przeprowadzonej aktualizacji wywiadu przed przyznaniem wnioskowanych w lipcu świadczeń, nie stwierdzono zmiany sytuacji rodzinnej i przyznano świadczenie, które w efekcie należało uznać za nienależnie pobrane. **W dniu 25.10.2017 r. uchylono decyzje przyznające wnioskowane świadczeni**a za czerwiec 2017 r. oraz za okres od lipca do września 2017 r. **Z żądaniem zwrotu wystapiono wydając w dniu 7.12.2017 r. decyzje: DPO.81212/D/4450/12761/NS/2017** (nienależnie pobrane świadczenie za czerwiec 2017 r. - 600 zł) oraz **DPO.81212/D/9003/12760/NS/2017** (nienależnie pobrane świadczenie za okres od lipca do września 2017 r. - 2 160 zł). **Mimo**

wyznaczenia 14-dniowego terminu do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia do dnia zakończenia kontroli nie podjęto żadnych kroków mających na celu wyegzekwowanie zaległości w łącznej kwocie 2 760 zł.

- Decyzją DPO.81230/W/354/4758/Ns/2018 z dnia 11.05.2018 r. zażądano zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od lutego do marca 2018 r. w kwocie 634 zł. W dniu 4.06.2018 r. strona zwróciła się z pismem, w którym zobowiązuje się do spłaty nienależnie pobranego świadczenia w ratach z uwagi na niski dochód. W dniu 22.06.2018 r. przychylając się do wniosku strony wydano decyzję nr DPO.81230/W/354/4758/Ns/Zm/2018, zmieniającą poprzednią decyzję w kwestii rozłożenia żądanego zwrotu na 9 rat płatnych m -cznie począwszy od czerwca 2018 r. **Decyzję przekazano do wysyłki 28.06.2018 r. w dniu wyznaczonym jako termin płatności pierwszej raty.**
- Decyzją nr DPO.81230/W/5009/2017 z dnia 10.04.2017 r. przyznano zasiłek okresowy od 1.04.2017 r. do 31.08.2017 r. w kwocie 239,28 zł m-cznie. W dniu 21.11.2017 r. strona złożyła kolejny wniosek z prośbą o przyznanie zasiłku okresowego, zasiłku celowego w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa…" oraz zasiłku na zakup żywności. Tego samego dnia dokonano aktualizacji wywiadu odnotowując, iż wg danych gromadzonych przez publiczne służby zatrudnienia udostępnianych na Samorządowej Platformie Elektronicznej (SEPI) 22.05.2017 r. strona utraciła status osoby bezrobotnej z uwagi na podjęcie zatrudnienia. Zaistniała sytuacja spowodowała, iż przyznany w decyzji z 10.04.2017 r. zasiłek został nienależnie pobrany. W wywiadzie odnotowano również informację pozyskaną od strony, iż oczekuje ona na decyzję o przyznanym dodatku mieszkaniowym. Przyznano wnioskowane zasiłki na okres od 1.11.2017 r. do 31.12.2017 r. oraz wydano decyzję uchylającą zasiłek za okres od 1.04.2017 do 31.08.2017 r. Po upływie okresu zasiłkowego strona 10.01.2018 r. przedłożyła kolejny wniosek o przyznanie świadczeń, przy aktualizacji wywiadu strona okazała decyzję przyznającą dodatek mieszkaniowy od listopada 2017 r. co oznacza, że przyznany w poprzedniej decyzji z 30.11.2017 r. zasiłek został ustalony w kwocie wyższej od należnej. **Należy podkreślić, że przy poprzedniej aktualizacji wywiadu strona poinformowała o fakcie ubiegania się o dodatek mieszkaniowy. Zapisy ustawy zobowiązują stronę do współpracy i każdorazowego informowania o zmianie sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, jednakże pracownicy powinni podejmować wszelkie kroki niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego.** Decyzje żądające zwrotu nienależnie pobranych świadczeń wydano 31.01.2018 r. (za okres czerwiec – sierpień 2017 r.) oraz 5.03.2018 r. (dotyczące okresu listopad – grudzień 2017 r.). Zwrot nienależnie pobranych świadczeń nastąpił poprzez potrącenie z przyznanego decyzją nr DPO.81230/W/8936/2018 z dnia 11.07.2018 r. zasiłku okresowego z tytułu bezrobocia na okres od 1.06.2018 r. do 30.11.2018 r.

- Decyzjami nr DPO.81212/d/10984/2017 z dnia 21.09.2017 r. oraz nr DPO.8122/Z/11890/2017 z dnia 13.10.2017 przyznano stronie wnioskowaną pomoc w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności w okresie od 1.10.2017 r. do 31.12.2017 r. oraz w postaci zasiłku stałego na okres od 1.10.2017 r. do odwołania. W dniu 4.01.2018 r. strona ponownie zwróciła się o przyznanie pomocy w postaci zasiłku celowego na zakup żywności oraz na zakup leków. Podczas aktualizacji wywiadu ustalono, iż 28.11.2017 r. strona otrzymała wypłatę renty z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za listopad 2017 r. wraz z nadpłatą za październik 2017 r. Z uwagi na fakt, iż dochód strony uległ zmianie, w dniu 30.01.2018 wydano decyzję zmieniającą w stosunku do decyzji przyznającej zasiłek stały oraz decyzję uchylającą w stosunku do decyzji przyznającej pomoc w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa… w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności. Równocześnie określono wysokość nienależnie pobranych świadczeń na łączną kwotę 744 zł. Decyzje zostały odebrane osobiście przez stronę 23.02.2018 r. **Pomimo uprawomocnienia się decyzji w dniu 9.03.2018 r. z żądaniem zwrotu nienależnie pobranych świadczeń wystąpiono dopiero 11.05.2018 r. wydając stosowne decyzje, które wysłano do strony 30.05.2018 r. Pomimo pouczenia, iż w przypadku braku wpłaty należność będzie podlegała egzekucji w trybie administracyjnym nie podjęto żadnych działań mających na celu wyegzekwowanie zaległych kwot.** Strona 26.07.2018 r. złożyła kolejny wniosek z prośbą o pomoc w formie zasiłku oraz rozłożenie na raty kwoty 744 zł nienależnie pobranych świadczeń. Po przeprowadzonej aktualizacji wywiadu, decyzją z dnia 2.08.2018 r. przyznano pomoc w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa…“ w formie zasiłku celowego pod warunkiem zwrotu świadczenia na zakup posiłku lub żywności na okres od 1.07.2018 r. do 30.09.2018 r. Równocześnie poinformowano, iż z przyznanego świadczenia pieniężnego zostanie potrącona kwota po 100 zł za lipiec, sierpień i wrzesień na pokrycie nienależnie pobranego świadczenia. **W przedłożonych do kontroli aktach brakuje decyzji ośrodka w kontekście rozpatrzenia wniosku o przyznanie ulgi w spłacie nienależnie pobranych świadczeń. Potrącenie miesięcznie kwoty 100 zł z przyznanych świadczeń nie wyczerpuje wniosku strony oraz nie ma charakteru decyzji ratalnej gdyż odnosi się jedynie do części nienależnie pobranego świadczenia, natomiast termin wypłaty pomocy za wskazany okres wyznaczono na jeden dzień tj. 4.09.2018 r., więc de facto jednorazowo potrącono kwotę 300 zł z przyznanych świadczeń.** Strona 11.09.2018 r. złożyła kolejny wniosek o zasiłek celowy na zakup leków. MOPS przychylił się do prośby strony wydajac 21.09.2018 r. decyzję, w której dokonano potrącenia kolejnej części nieznależnie pobranego świadczenia. **Wg stanu na dzień zakończenia kontroli zaległość na karcie kontowej wynosiła 394 zł, nie podjęto również żadnych prób jej wyegzekwowania.**

- Decyzją nr DPO.81212/D/12181/2016 z dnia 13.10.2016 r. przyznano świadczenie pieniężne w ramach programu „Pomoc państwa…“ w postaci zasiłku celowego, pod warunkiem zwrotu, na zakup posiłku lub żywności w okresie od 1.10.2016 r. do 30.11.2016 r. dla trzech osób po 140 zł miesięcznie na osobę oraz od 1.12.2016 r. do 31.12.2016 r. dla trzech osób w wysokości 180 zł miesięcznie na osobę. Z uwagi na zmianę sytuacji dochodowej **decyzją z dnia 22.05.2017 r. nr DPO.81212/6224/2017 uchylono powyższą decyzję i ustalono, iż świadczenie pieniężne w wysokości 960 zł stanowi świadczenie nienależnie pobrane i podlega zwrotowi. Z żądaniem zwrotu wystąpiono dopiero po 3 miesiacach wydając 10.08.2017 r. decyzję nr DPO.81212/D/12181/2016/Ns/2017, którą przekazano do wysyłki 24.08.2017 r.** Pomimo uprawomocnienia się decyzji i upływu terminu do zwrotu nie podjęto żadnych czynności mających na celu wyegzekwowanie żądanej kwoty zwrotu. Strona 3.10.2017 r. zwróciła się z prośbą o rozłożenie na raty zaległości. Przychylajac się do jej wniosku 23.10.2017 r. wydano decyzję zmieniajacą decyzję w sprawie żądania zwrotu poprzez rozłożenie na 4 raty płatności kwoty 960 zł. **Decyzję przekazano do wysyłki dopiero 6.11.2017 r.**
- Decyzjami nr DSR.8220/4768/17 oraz DSR.8210/1751/17 z dnia 22.11.2017 r. przyznano stronie świadczenie wychowawcze oraz zasiłek rodzinny wraz z dodatkami na podstawie **wniosków złożonych w dniu 11.08.2017 r. Decyzje wysłano do strony dopiero 11.12.2017 r. Analizując dokumentację dotyczącą wniosku o przyznanie zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami stwierdzono, iż przekroczono termin do załatwienia sprawy wynikajacy z przepisów ustawy KPA (art. 35), gdyż okres od złożenia wniosku do wydania decyzji przekroczył okres 3 m-cy, podczas gdy przepisy jasno wskazują, iż decyzje powinny być podejmowane bez zbędnej zwłoki. W przypadku sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego rozstrzygnięcie powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a w przypadku sprawy szczególnie skomplikowanej - nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania, zaś w postępowaniu odwoławczym - w ciągu miesiąca od dnia otrzymania odwołania. W aktach sprawy oprócz wniosku i decyzji kończącej postępowanie brakuje jakiegokolwiek wezwania dotyczącego prowadzonego postępowania, co pozwala wysunąć wniosek, iż wszelkie dane niezbędne do podjęcia rozstrzygnięcia znajdowały się w posiadaniu ośrodka. Załączona w aktach sprawy metryka wskazuje, iż przedmiotowy wniosek złożono 11.08.2017 r., zarejestrowano w systemie 22.11.2017 r., podjęcie decyzji i jej podpisanie również nastapiło 22.11.2017 r.** W przypadku wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego również złożonego 11.08.2017 r., w dniu 8.09.2017 r. po analizie przedłożonych dokumentów oraz danych wynikajacych z sytemu e-podatki, systemu pesel oraz systemu ZUS wystosowano do strony wezwanie do

uzupełnienia dokumentów w terminie 14 dni. W odpowiedzi na wezwanie 14.09.2017 strona przedłożyła żądane oświadczenie o braku alimentów oraz zobowiązała się do dostarczenia zaświadczenia od komornika. **Ostatecznie żądane zaświadczenie dostarczono 12.10.2017 r., od tego momentu do wydania w dniu 22.11.2017 r. ostatecznej decyzji minął okres dłuższy niż 1 miesiąc.**

- Decyzją DSR.8215/864/17 z dnia 9.11.2017 r. odmówiono przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Wniosek o przyznanie przedmiotowego świadczenia złożono 31.08.2017 r. Pod wnioskiem znajduje się oświadczenie, w którym strona zobowiązuje się do dostarczenia niezbędnych do załatwienia sprawy dokumentów, **na oświadczeniu nie odnotowano jednak w jakim terminie dokumenty należy dostarczyć, a na samym oświadczeniu brakuje daty wpływu.** Kolejnymi dokumentami w sprawie są: zaświadczenie o dochodach, zaświadczenie z ZUS o pobieranym świadczeniu rentowym, wyroki sądu oraz oświadczenie z dnia 11.09.2017 r. **(brak daty wpływu do MOPS),** w którym ponownie strona zobowiązuje się do dostarczenia niezbędnych dokumentów, **ale kolejny raz nie wskazano terminu w jakim to ma nastąpić. Kolejno w aktach znajduje się oświadczenie z datą 19.09.2017 r. na którym znowu brakuje wskazania terminu na dostarczenie dokumentów.** Ostatecznie 26.09.2017 r. dostarczono zaświadczenie od komornika i na tej podstawie dokonano przeliczenia dochodów. Dopełniając obowiązków ustawowych pismem z dnia 7.10.2017 r. przekazanym do wysyłki 24.10.2017 r. poinformowano stronę o możliwości zapoznania się z aktami sprawy przed wydaniem ostatecznej decyzji**.**
- Decyzją DSR.8218/49/14 z dnia 16.07.2014 r. przyznano zasiłek dla opiekuna w związku z opieką nad ojcem bezterminowo w okresie od 1.05.2014 r. Do MOPS Tychy w dniu 30.06.2017 r. wpłynął wniosek o wydanie zaświadczenia potwierdzajacego pobieranie zasiłku z załączonym aktem zgonu ojca z dnia 28.06.2017 r. Na wniosek strony 3.07.2017 r. wydano żądane zaświadczenie, następnie 4.07.2017 r. wystosowano zawiadomienie o wszczęciu postępowania ws. uchylenia decyzji o przyznanym zasiłku. Decyzję uchylającą wydano 1.08.2017 r. i przekazano do wysyłki 3.08.2017 r. **Mimo prawidłowego doręczenia w trybie art. 44 k.p.a., decyzję ponownie wysłano 28.08.2017 r. Kolejny etap postępowania czyli zawiadomienie o wszczęciu postępowania ws. stwierdzenia oraz żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń wydano 19.12.2017 r. czyli po upływie 4 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji uchylającej.** Decyzję stwierdzającą nienależnie pobrane świadczenie i równocześnie żądającą zwrotu wydano 29.01.2018 r.

W poprzednim protokole kontroli nr DUK.1711.2.2014 z dnia 30.04.2014 r. wskazano na konieczność zwiększenia kontroli wypłacanych świadczeń poprzez wdrożenie dodatkowych procedur eliminujących przypadki wypłaty nienależnych swiadczeń.

Wyrywkowa weryfikacja postępowań prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wskazuje, iż nadal występuje problem związany z brakiem współpracy świadczeniobiorców w zakresie informowania o zmianie sytuacji życiowej i materialnej. Brak niezbędnych informacji w powyższym zakresie w wielu przypadkach przesądza o konieczności przeprowadzania procedury związanej ze zmianą/uchyleniem decyzji pierwotnej oraz ustalenia wysokości nienależnie pobranych świadczeń i w następstwie wdrożenie procedur windykacyjnych. Należałoby zwiększyć kontrolę wypłacanych świadczeń poprzez wykorzystanie wszystkich informacji będących w posiadaniu jednostki w momencie ustalania prawa do zasiłku, właściwe wykorzystanie informacji zgromadzonych podczas poprzednich kontaktów ze świadczeniobiorcami, wykorzystanie dostępnych środków komunikacji w celu pozyskania danych gromadzonych przez publiczne służby zatrudnienia, które mają znaczenie dla rozstrzygnięcia o przyznaniu lub wysokości świadczeń z pomocy społecznej (platforma SEPI, współpraca z innymi jednostkami urzędu, wymiana informacji z Urzędem Skarbowym czy ZUS-em), a przede wszystkim szybsze procedowanie i przekazywanie decyzji do wysyłki.

Podczas kontroli decyzji wydawanych przez MOPS w Tychach, wyrywkowej kontroli poddano również procedury egzekwowania nienależnie pobranych świadczeń, szczególnie w kontekście terminowości podejmowania działań oraz zachowania procedur wynikających z obowiązujących przepisów prawa. Zgodnie z danymi wynikającymi ze sprawozdań jednostki zaległości w badanym okresie kształtowały się następująco:

	na 31.12.2017 r.	**na 30.06.2018 r.**
Należność główna	42 026 019,33	43 799 632,27
Odsetki	2 709 873,60	10 440 958,11
Razem	44 735 892,93	54 240 590,38

Zarządzeniem nr D/0161/09/14 z dnia 28.04.2014 r. Dyrektor MOPS w Tychach wprowadził procedurę egzekwowania nienależnie pobranych świadczeń oraz innych należności wynikających z decyzji administracyjnych wydawanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Odpowiedzialność za wykonanie zarządzenia powierzono Głównemu Specjaliście ds. pomocy Środowiskowej, Głównemu Księgowemu oraz Kierownikom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zapisy zarządzenia wskazują kolejne etapy postępowania w zakresie ustalenia nienależnie pobranych świadczeń kończącego się wydaniem decyzji w sprawie żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń. Wydana decyzja określa 14-dniowy termin zwrotu, licząc od jej uprawomocnienia się. W przypadku braku wpłaty nienależnie pobranych świadczeń pracownicy Działu Księgowości w terminie do 30 dni od upływu terminu do zwrotu przygotowują listę osób zobowiązanych do ich zwrotu celem weryfikacji pod kątem postępowania w sprawie zastosowania ulg wobec osoby zobowiązanej. Po dokonaniu weryfikacji wysyła się upomnienie zgodnie z przepisami

z zakresu postępowania egzekucyjnego w administracji. Dział Księgowości raz na kwartał przeprowadza inwentaryzację upomnień i wystawia tytuły wykonawcze.

Przymusowe ściąganie należności publicznoprawnych, jakimi są niewątpliwie zwroty należności z tytułu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej, z tytułu opłat określonych przepisami ustawy o pomocy społecznej oraz z tytułu nienależnie pobranych świadczeń, w tym także zwroty nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, reguluje przede wszystkim ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 599 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2367 z późn. zm.). W § 8 powołanego rozporządzenia w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych, zawarto wskazówki, jakie elementy obligatoryjne, upomnienie winno zawierać tj.: nazwę i adres siedziby wierzyciela, datę wystawienia upomnienia, nazwę lub nazwisko i imię zobowiązanego, do którego jest kierowane, adres jego siedziby lub miejsca zamieszkania oraz inne dane identyfikacyjne (o ile są znane wierzycielowi), wskazanie wysokości i rodzaju należności pieniężnej, którą należy uiścić oraz okresu, którego dotyczy, wskazanie rodzaju i wysokości odsetek z tytułu niezapłacenia należności pieniężnej w terminie naliczonych na dzień wystawienia upomnienia oraz stawki tych odsetek, według której należy obliczyć dalsze odsetki. Ponadto należy wskazać sposób zapłaty należności pieniężnej, wysokość należnych kosztów upomnienia, wezwanie do wykonania obowiązku z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego po upływie 7 dni od dnia doręczenia upomnienia, pouczenie, że w przypadku skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego powstaje obowiązek uiszczenia kosztów egzekucyjnych, które zaspokajane są w pierwszej kolejności, imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe osoby upoważnionej do działania w imieniu wierzyciela. **Na podstawie dokumentacji przedstawionej do kontroli stwierdzono, iż wystawiane w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej upomnienia nie zawierają wszystkich obligatoryjnych elementów.** Przykładowo **upomnienia nr UP/DSR.8212/373/18 i nr UP/DSR.8210/516/18 z dnia 15.03.2018 oraz UP/DSR.8215/380/18 z dnia 29.05.2018 roku nie wskazują rodzaju i wysokości odsetek wyliczonych na dzień wystawienia upomnienia oraz stawki tych odsetek, według której należy obliczyć dalsze odsetki.** Upomnienia **wskazują** jedynie **kwotę odsetek wyliczoną na konkretny dzień tj. 14 dni od daty wystawienia upomnienia. Ponadto wyznaczenie terminu zapłaty upomnienia na konkretny dzień, upływajacy dokładnie 14 dni po wystawieniu upomnienia, z zagrożeniem skierowania na drogę postępowania egzekucyjnego w przypadku nie dotrzymania tego terminu jest niespójne w kontekście możliwego terminu doręczenia przesyłki w trybie art. 44 k.p.a.** Zgodnie z jego brzmieniem pismo, które jest skierowane do osoby fizycznej, w przypadku gdy

niemożliwe jest doręczenie właściwe (art. 42 k.p.a.), może zostać złożone w urzędzie gminy lub w urzędzie pracy na okres 14 dni - doręczenie uważa się za dokonane po upływie tego terminu. W powyższym przypadku adresat jest dwukrotnie powiadamiany o tym fakcie informacją zostawianą w skrzynce oddawczej (a gdy to niemożliwe w na drzwiach mieszkania adresata, jego biura lub innego pomieszczenia, w którym adresat wykonuje swoje czynności zawodowe, bądź w widocznym miejscu przy wejściu na posesję adresata). Ponadto upomnienie UP/DSR.8215/380/18 **dotyczy zaległości z tytułu nienależnie pobranego świadczenia z funduszu alimentacyjnego za okres 1.06.2016-30.06.2016, która została już wcześniej objęta upomnieniem nr UP/DSR.8215/122/18 z dnia 19.02.2018 r. i pomimo upływu terminu zapłaty wyznaczonego na dzień 5.03.2018 r. oraz braku całkowitej spłaty nie została skierowana do egzekucji. Zauważa się także, iż z tego tytułu dłużnika dwukrotnie obciążono kosztami upomnienia.** Upomnienie nr UP/DSR.8210/516/18 dotyczy nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych ustalonych decyzją nr DSR.8210/4208/17 z dnia 30.11.2017 r. W upomnieniu wskazano ogólną kwotę zaległości: 576 zł plus odsetki 18,17 zł prawidłowo naliczone na wskazany dzień zapłaty. **Należy jednak podkreślić, iż wydana decyzja dotyczy 4 świadczeń pobranych w różnych okresach dla których obowiązuje inny okres liczenia odsetek.** Wpłaty na poczet upomnienia dokonano 4.04.2018 r., czyli po upływie wskazanego do zapłaty terminu. Wg stanu na dzień 4.04.2018 r. należne odsetki wyniosły 18,83 zł – **wg zapisów na karcie kontowej dokonaną wpłatą pokryto całość zaległości pomimo, iż odsetki wpłacono w wysokości odpowiadającej wskazaniom z upomnienia, czyli niższą niż prawidłowo naliczoną na dzień wpłaty.**

W przypadku **upomnienia nr 000015 z dnia 7.06.2018 r. oraz nr 000042 z dnia 25.07.2018 r. dotyczących opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej ustalonej na podstawie decyzji nr DPZ/81767/WP/810/17 z dnia 20.12.2017 r. nie wskazano w ogóle rodzaju i wysokości odsetek z tytułu niezapłacenia należności pieniężnej naliczonych na dzień wystawienia upomnienia oraz stawki tych odsetek, według której należy obliczyć dalsze odsetki.** W treści upomnienia nr 000015, w pozycji określającej rodzaj należności przywołano decyzję ustalającą wysokość opłaty za okres od 9.2017 r. do 3.2018 r. oraz wskazano kwoty należności głównych dotyczące poszczególnych okresów, **natomiast brakuje jakiejkolwiek wzmianki na temat należnych odsetek.** W przypadku upomnienia nr 000042 obejmującego 8 pozycji (w tym należności objęte już ww. upomnieniem nr 000015), **w kolumnie „rodzaj należności" przywołano nr decyzji ustalającej wysokość opłaty za okres od 9.2017 r. do 7.2018 r. z zapisem „opłata za pobyt dzieci w pieczy zastępczej oraz naliczone odsetki", podczas gdy w kolumnie „kwota należności głównej" w 7 pozycjach ujęto tylko kwoty dotyczące należności głównych bez odsetek**. Pod upomnieniem znajduje się dowód wewnętrzny nr NO 018 stanowiący **naliczenie odsetek od**

należności za okres od 9.2017 r. do 3.2018 r., które zbiorczą kwotą ujęto w upomnieniu w jednej pozycji z opisem „opłata za pobyt dzieci w pieczy zastępczej oraz naliczone odsetki”. W ww. upomnieniach wskazano błędny termin płatności części należności dotyczącej opłaty za pobyt dziecka w okresie od września do grudnia 2017 r. tj. w decyzji wskazano, iż kwotę 11 152,96 zł należy uregulować w terminie do 31.12.2017 r., natomiast w upomnieniu wskazana jest data 20.12.2017 r. czyli data wydania decyzji. Dla należności za okres od września do grudnia 2017 r. oraz za styczeń 2018 przyjęto błędną datę obliczania odsetek tj. za okres od września do grudnia 2017 r. datę 21.12.2017 r., a za styczeń 2018 r. datę 16.01.2018 r. Natomiast w przypadku należności za luty i marzec 2018 r. odsetki wyliczono od 17-tego dnia danego miesiąca podczas gdy termin płatności przypadał na 15-ty dzień danego miesiąca, wobec czego pominięto jeden dzień w naliczaniu odsetek. Wobec powyższego wskazano w upomnieniu odsetki w niewłaściwej wysokości. Zgodnie z zapisem art. 193 ust. 7a ustawy z dnia 9.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.) od opłaty za pobyt oblicza się odsetki ustawowe za opóźnienie od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym decyzja ustalająca opłatę stała się ostateczna. Decyzja wydana 20.12.2017 r. została prawidłowo doręczona stronie 8.01.2018 r. w trybie art. 44 k.p.a., wobec powyższego stała się decyzją ostateczną w styczniu 2018 r., a datą właściwą do naliczania odsetek za okres od września do grudnia 2017 r. oraz za styczeń 2018 r. jest 1.02.2018 r. Użyte w ustawie sformułowanie „odsetki za opóźnienie w zapłacie” odnosi się do uregulowań zawartych w art. 481 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1025 z późn. zm.) zgodnie z którym odsetki naliczane są za czas opóźnienia w zapłacie. Wobec powyższego prawidłowym będzie naliczanie odsetek za opóźnienie w zapłacie pierwszej części należności pieniężnej należnej po wydaniu decyzji jak wskazuje zapis art. 193 ust.7 a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej czyli od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, gdy decyzja stała się ostateczna. Natomiast w odniesieniu do należności za kolejne okresy odsetki powinny być naliczane za faktyczny czas opóźnienia czyli od dnia wymagalności zapłaty opłaty miesięcznej. **Wobec powyższego prawidłowa kwota odsetek należna do zapłaty na dzień wystawienia upomnienia tj. 24.07.2018 r. wynosi łącznie 650,43 zł, a nie 745,92 zł jak wskazano w wyliczeniach i przypisano na karcie kontowej kontrahenta nr 000283.**

Upomnieniem nr 000040 objęto zaległości z tytułu opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej za okres od sierpnia 2017 r. do grudnia 2017 r. oraz od stycznia 2018 r. do marca 2018 r. W wystawionym 24.07.2018 r. upomnieniu **nie wskazano w ogóle rodzaju i wysokości odsetek z tytułu niezapłacenia należności pieniężnej w terminie naliczonych na dzień wystawienia upomnienia oraz stawki tych odsetek, według której należy**

obliczyć dalsze odsetki. Analogicznie jak w przypadku opisanego powyżej upomnienia nr 000042 wskazano, iż kwota należności obejmuje również odsetki, podczas gdy odsetki wyliczone na podstawie załączonego do upomnienia dowodu wewnętrznego nr NO 019 w łącznej kwocie 314,83 zł zostały wykazane w jednej pozycji upomnienia z opisem „opłata za pobyt dzieci w pieczy zastępczej oraz naliczone odsetki". Ponadto samo wyliczenie odsetek wskazane dokumentem wewnętrznym nr NO 019 zawiera 2 błędy, pierwszy polegający na przyjęciu błędnej daty wyjściowej do wyliczenia odsetek za okres od stycznia do marca 2018 roku. Wskazano co prawda, iż odsetki za opóźnienie liczone są kolejno od 16-tego stycznia 2018 roku, od 16-tego lutego 2018 r. oraz od 16-tego marca 2018 r. podczas gdy wyliczenia dokonano przyjmując daty od 16-tego stycznia 2017 r., od 16-tego lutego 2017 r. i od 16-tego marca 2017 r. o czym świadczy wskazana ilość dni zwłoki oraz kwota odsetek (kwota odsetek za marzec 2018 r. jest ponad 100% wyższa od kwoty odsetek za grudzień 2017 r.). Drugi błąd to liczenie odsetek od 17-tego dnia danego miesiąca podczas gdy termin płatności przypadał na 15-ty dzień danego miesiąca, wobec czego pomija się jeden dzień w naliczaniu odsetek. Prawidłowa kwota odsetek należna do zapłaty na dzień wystawienia upomnienia tj. 24.07.2018 r. wynosi łącznie 219,74 zł, a nie 314,83 zł jak wskazano w wyliczeniach i przypisano na karcie kontowej kontrahenta nr 002577. Powyżej wskazane nieprawidłowości przy naliczaniu odsetek mają odzwierciedlenie w sprawozdaniach sporządzanych przez jednostkę.

Zgodnie z § 7 rozporządzenia w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych wierzyciel przesyła zobowiązanemu upomnienie:

- niezwłocznie, w szczególności jeżeli: łączna wysokość należności pieniężnych wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia w terminie należności pieniężnych przekroczy dziesięciokrotność kosztów upomnienia i nie zostały podjęte działania informacyjne (np. telefon, email, krótka wiadomość tekstowa); z podjętych działań informacyjnych w sprawie wynika, że obowiązek nie zostanie dobrowolnie wykonany;
- nie później niż po upływie 21 dni od dnia, w którym po raz pierwszy podjęto działania informacyjne, jeżeli z tych działań wynika, że obowiązek zostanie dobrowolnie wykonany.

Ponadto niezwłoczne przesłanie upomnienia nie wyłącza podejmowania działań informacyjnych.

Powołany § 7 rozporządzenia jednoznacznie wskazuje, że wierzyciel, po osiągnięciu wskazanej kwoty zaległości podatnika, nie może zwlekać z wysłaniem upomnienia. Wobec powyższego zapisy instrukcji stosowanej przez jednostkę ustalające termin na wystawienie upomnień tj. znacznie wykraczający poza ramy określenia „niezwłocznie" oraz wystawianie tytułów wykonawczych raz na kwartał po przeprowadzeniu inwentaryzacji upomnień pozostają

w sprzeczności z rozporządzeniem Ministra Finansów. Ponadto z dokumentacji poddanej kontroli wynika, że nawet terminy wskazane w instrukcji nie są dotrzymywane. Dotyczy to przykładowo:

- zaległości z tytułu nienależnie pobranych świadczeń za okres 9-10,12/2015 oraz 1 - 7/2016 przypisanych decyzją DPO.81360/W/2015 w łącznej kwocie 560,31 zł – **brakuje jakichkolwiek działań egzekucyjnych, zgodnie z wyjaśnieniami akta sprawy przekazano do archiwum,**
- zaległości z tytułu nienależnie pobranych świadczeń **za okres 6/2017 w kwocie 600 zł** przypisanych decyzją DPO.81212/D/4450/12761 – **do dnia zakończenia kontroli nie wystawiono upomnienia,**
- zaległości z tytułu nienależnie pobranych świadczeń **za okres 6/2017 w kwocie 468,60 zł** przypisanych decyzją DSR.8212/451/17 – **upomnienie wystawiono 15.03.2018 r.**
- zaległości z tytułu nienależnie pobranych świadczeń **za okres 7-9/2017 w kwocie 2 160 zł** przypisanych decyzją DPO.81212/D/9003/12760 – **do dnia zakończenia kontroli nie wystawiono upomnienia,**
- zaległości z tytułu nienależnie pobranych świadczeń **za okres 9-10/2017 r. w łącznej kwocie 576 zł** przypisanych decyzją nr DSR.8210/4208/17 – **upomnienie wystawiono 15.03.2018 r.,**
- zaległości z tytułu opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej **za okres 9-12/2017 oraz 1-3/2018 w łącznej kwocie 20.533,96 zł** przypisanych decyzją DPZ/81767/WP/810/17 – **upomnienie wystawiono 7.06.2018 r.,**
- zaległości z tytułu opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej za okres 8-10/2018 (termin zapłaty kolejno 15 sierpień, 15 wrzesień, 15 październik) w łącznej kwocie 904,50 zł. przypisanych decyzją DPZ/81767/WP/500/18 – **do dnia zakończenia kontroli nie wystawiono upomnienia,**
- zaległości z tytułu opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej za okres 8-10/2018 (termin zapłaty kolejno 15 sierpień, 15 wrzesień, 15 październik)w łącznej kwocie 9 579 zł. przypisanych decyzją DPZ/81767/WP/365/18 – **do dnia zakończenia kontroli nie wystawiono upomnienia.**

4.8. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych w 2017 roku.

Weryfikacji poddano dokumentację związaną z ustalaniem wartości odpisu podstawowego na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, z której wynika, iż planowana na 2017 r. przeciętna liczba zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej wynosiła 171 etatów. Ponadto jednostka obejmowała opieką socjalną 31 emerytów i rencistów. **Wartość planowanego na 2017 r. odpisu na ZFŚS ustalono na kwotę 225 786 zł., co**

jednak nie znajduje odzwierciedlenia w przeliczeniu planowanych etatów i ilości emerytów będących już pod opieką jednostki. Kwota uwzględniająca iloczyn wynikajacy z przeliczenia 171 zaplanowanych etatów i kwoty odpisu 1 185,66 zł na jednego pracownika oraz iloczyn uwzględniający 31 emerytów i kwotę odpisu na emeryta w wysokości 197,61 zł wynosi bowiem 208 873,77 zł., wobec powyższego plan zawyżono o kwotę 16 912,23 zł. W myśl art. 6 ust. 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2191 z późn. zm.) równowartość dokonanych odpisów i zwiększeń na dany rok kalendarzowy pracodawca przekazuje na rachunek bankowy funduszu w terminie do dnia 30 września tego roku, z tym że w terminie do dnia 31 maja tego roku przekazuje kwotę stanowiącą co najmniej 75% równowartości odpisów. W związku z powyższym prawidłowo w dniu 17.05.2017 r. przekazano na konto ZFŚS kwotę 169 342 zł, a w dniu 12.09.2017 r. kwotę 56 444 zł. W myśl rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 marca 2009 r. w sprawie sposobu ustalania przeciętnej liczby zatrudnionych w celu naliczania odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (Dz. U. Nr 43, poz. 349) podstawę naliczania *odpisu,* o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, stanowi przeciętna planowana w danym roku kalendarzowym liczba zatrudnionych u pracodawcy, skorygowana w końcu roku do faktycznej przeciętnej liczby zatrudnionych. Zgodnie z dokumentacją przedłożoną do kontroli, po przeliczeniu stanu zatrudnienia do faktycznej liczby zatrudnionych, dokonanego w dniu 14.12.2017 r. ustalono odpis w wysokości 223 865 zł i tego samego dnia z rachunku ZFŚS zwrócono kwotę wynikającą z korekty**, tj. 1 921 zł. Do wyliczeń przyjęto iloczyn uwzględniający: 184,09 etatów i kwotę odpisu 1 185,66 zł na jednego pracownika i iloczyn uwzględniający 24 emerytów i kwotę odpisu na emeryta w wysokości 197,61 zł Uwzględniając faktyczną, przeciętną liczbę zatrudnionych w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy tj. 184,82 etatu (po przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy) oraz 31 emerytów będących pod opieką jednostki wysokość odpisu powinna wynieść 225 259,59 zł. Wobec powyższego niewłaściwie ustalono skorygowaną wartość odpisu zwracając o 1 394,59 zł za dużo.** Należy podkreślić, iż **jeżeli pracodawca decyduje się na zwiększanie odpisu na emerytów nie może działać wybiórczo, zwiększenie funduszu, zgodnie z art. 5 ust. 5 ustawy z dnia 4.03.1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych <u>następuje bowiem na każdego emeryta i rencistę</u>** uprawnionego do opieki socjalnej, a więc na emeryta (rencistę) będącego byłym pracownikiem danego pracodawcy. Ponadto **ani ustawa o ZFŚS, ani rozporządzenie w sprawie ustalania przeciętnej liczby zatrudnionych nie przewidują możliwości zaokrąglania kwoty odpisu.**

W zakresie gospodarowania środkami ZFŚS do kontroli przedłożono obowiązujący od 15.10.2015 r. Regulamin oraz protokoły z zebrań komisji socjalnej ZFŚS w MOPS Tychy z 2017 r.

W 2017 r. w ramach środków z ZFŚS pracownikom przyznano m.in. następujące świadczenia:

1. Dofinansowanie do wypoczynku letniego osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń funduszu tj. zatrudnionych pracowników, emerytów i rencistów, którzy rozwiązali z MOPS w Tychach umowę o pracę w związku z przejściem na emeryturę lub rentę oraz członków rodzin ww. osób,
2. Zapomogi pieniężne dla osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji,
3. Jednorazowe zapomogi pieniężne z tytułu urodzenia dziecka,
4. Paczki żywnościowe dla osób przebywających na długotrwałym zwolnieniu lekarskim,
5. Dofinansowanie do wycieczki integracyjnej,
6. Dofinansowanie do spotkania integracyjnego pracowników.

Wyrywkowemu sprawdzeniu poddano wnioski o dofinansowanie: wypoczynku letniego dzieci, jednorazowych zapomóg z tyt. urodzenia dziecka oraz paczek żywnościowych dla pracowników przebywających na długotrwałym zwolnieniu lekarskim w konfrontacji z obowiązującym w jednostce regulaminem ZFŚS. Świadczenia zostały udzielone zgodnie z obowiązującym regulaminem. W myśl zapisów art. 21 ust. 1 pkt. 67 ówcześnie obowiązującej ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2032 z późn. zm.) w 2017 r. wolna od podatku dochodowego była wartość otrzymanych przez pracownika w związku z finansowaniem działalności socjalnej, rzeczowych świadczeń oraz otrzymanych przez niego w tym zakresie świadczeń pieniężnych, łącznie do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 380 zł. Wyrywkowej kontroli poddano prawidłowość stosowania powyższego przepisu w zakresie świadczeń wypłaconych ze środków ZFŚS MOPS w Tychach w 2017 r. nie stwierdzając nieprawidłowości.

Na powyższych ustaleniach protokół zakończono.

Protokół składa się z 59 stron kolejno ponumerowanych i zaparafowanych przez osoby uczestniczące w postępowaniu kontrolnym.

Niniejszy protokół podlega publikacji w wersji elektronicznej w Biuletynie Informacji Publicznej zgodnie z postanowieniami:

– art. 6 ust. 1 pkt. 4 lit a) tiret drugie z zastrzeżeniem art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1330 z późn. zm.)

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, które po uprzednim odczytaniu podpisano. Jeden egzemplarz protokołu pozostawiono w kontrolowanej jednostce tj. Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tychach.

5. Pouczenie:

Dyrektor kontrolowanej jednostki mgr [redacted] została poinformowana o prawie do złożenia w ciągu 7 dni od daty podpisania niniejszego protokołu dodatkowych wyjaśnień i uwag co do treści protokołu do Wydziału Kontroli Urzędu Miasta Tychy.

Tychy, dnia 10.12.2018 r.

Protokół podpisały następujące osoby:

Lp.	Imię i nazwisko, Stanowisko	Podpis i pieczątka
1.	[redacted] – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach	/-/ [redacted]
2.	[redacted] – Główna Księgowa Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach,	/-/ [redacted]
3.	[redacted] – Naczelnik Wydziału Kontroli Urzędu Miasta Tychy	/-/ [redacted]
4.	[redacted] – Inspektor Wydziału Kontroli Urzędu Miasta Tychy	/-/ [redacted]
5.	[redacted] – Inspektor Wydziału Kontroli Urzędu Miasta Tychy	/-/ [redacted]
6.	[redacted] – Inspektor Wydziału Kontroli Urzędu Miasta Tychy	/-/ [redacted]